

Primorski dnevnik

Plačnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 2. decembra 1962

Leto XVIII. - Št. 272 (5356)

X. kongres KPI

Danes dopoldne se začne s čitanjem Togliattijevega poročila X. kongres Italijanske komunistične partije v Rimu. Poročilo in razprava na kongresu, ki bo trajala skoraj ves dan, bo brez dvoma v okviru tistih tez, ki so bile objavljene pred kongresom, o katerih smo že poročali, da jih je obravnavalo na svojih sekcijah, predvsem pa na pokrajinskih kongresih, do česar skoraj vse članstvo največje italijanske delavske stranke, ki je hkrati tudi druga največja stranka v Italiji, oplobo obeh razlogov ima: da nam kongres veliko važnost in težo v italijanskem političnem pa tudi mednarodnem življenju, saj je KPI morda največja komunistična partija na zahodnem svetu.

Zato je prav, da tudi v našem dnevniku, ki izhaja na tistem kot v okviru vse drage, spregovorimo na tem mehanizem, kakor je bilo predvsem v Rimu pri njihovem mnogom uspehu. Saj spada med tiste politike na Monastiru in v palači Madama, ki so zlasti med nedavno razpravo o zakonu za posebnosti statut bodoče dežele Furlanije-Juljske krajine krepko izražali glas v zagovor pravice vseh treh pokrajin, vzdolž vzhodne italijanske meje.

V tem našem kratkem zapisu o tako važnem kongresu ne seveda ne moremo spustiti podrobno proučevanje vseh političnih trenutnih notranjih in zunanje političnih vprašanj, ki jih bo kongres obravnaval, ampak se obojdelane v omenjenih. Zaradi tega bomo omejiteli le tri taka vprašanja, ki so zdaj najvažnejša in hkrati tudi najbolj pereča in ki jih ne samo iz besedila, temveč predvsem iz politično zanimivih diskusij, ki so bile objavljene v straneh našega dnevnika.

Prvo, predvsem moramo reči, da pomenijo po splošni oceni, ki jo dajejo kongresni poročila, da se en korak naprej, od tega, kar je pred leti na VIII. kongresu KPI začelo prvič govoriti o italijanski poti v socializem. Dodati je potrebno, da se je nadaljnja izdelava in razprava o strategiji in taktiki KPI za graditev take poti nekoliko opustila, včasih se je celo tudi skoraj pozabila. Vzrokov za tak zastoj je bilo mnogo. Zato bo verjetno deseti kongres KPI v znamenju nadaljnje izdelave italijanske poti v socializem. In sleherni politični koraki na poti bo uspeh za vse delovno ljudstvo Italije. Ta uspeh bo dosežen, če bo kongres prišel k rešitvi pravih tih vprašanj, ki smo jih omenili in ki so: 1. razčiščenje odnosa do stalinističnih partij, 2. vprašanje prehoda od kapitalizma v socializem, 3. vprašanje razvoja mirnega načina prehoda od kapitalizma v socializem, 4. vprašanje razvoja mirnega načina prehoda od kapitalizma v socializem, 5. vprašanje razvoja mirnega načina prehoda od kapitalizma v socializem.

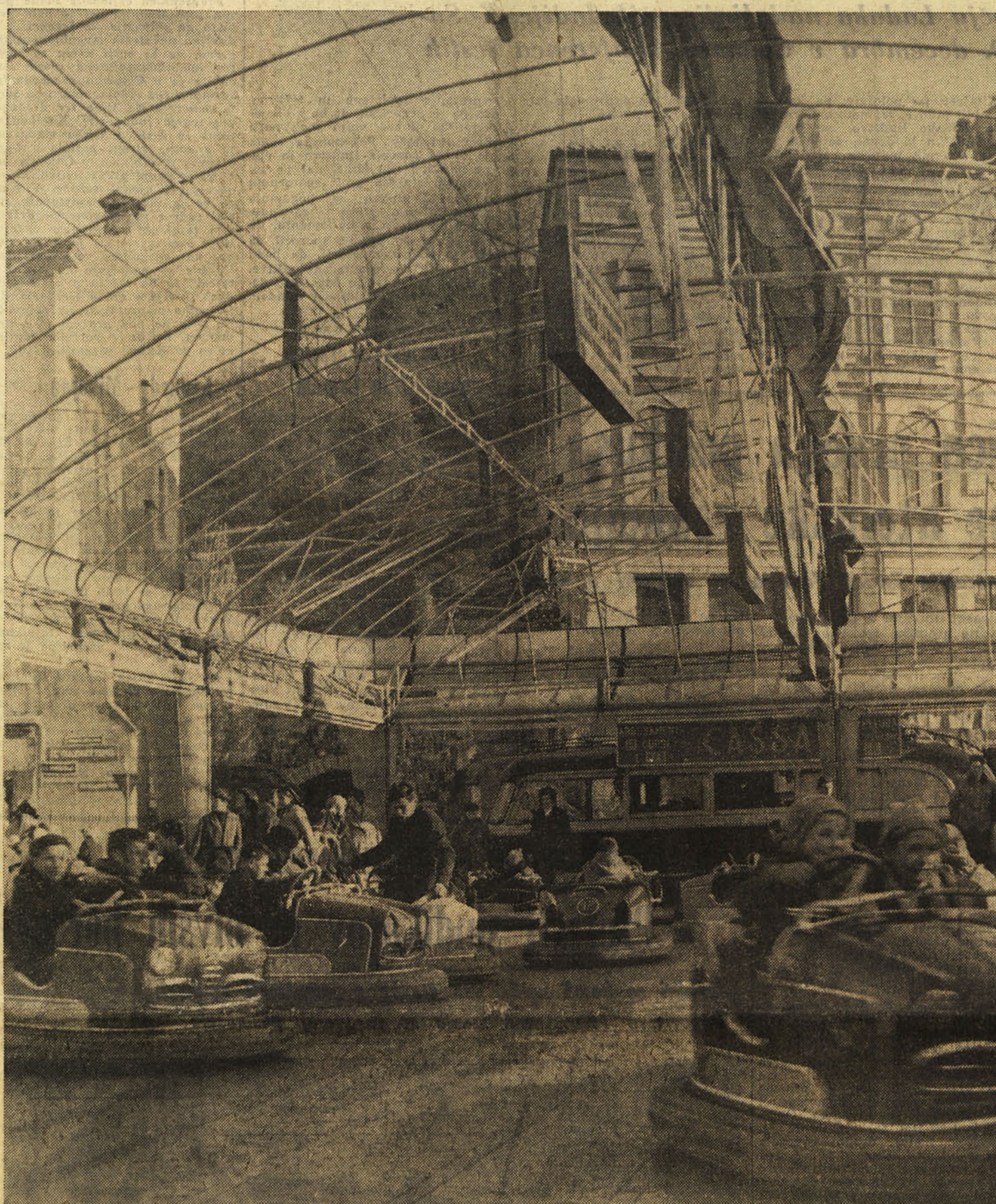
1. Glede prvega vprašanja je nemogoče, da tega nismo mogli razvidovati vsega tistega, kar je bilo objavljeno v tiskanih in po njihovi objavi zgodnji okrog Kube in ki je sedaj vsaj tako upa vse miroljubno človeštvo, da se sredi na Kubansko krizo je bila takšna naravnost in razburila, da je imela zaradi tega svoj pripravi odmev tudi v predkongresni diskusiji, v kateri se je argumentu pridružil še ponovni kitajski napad na inženjersko mejo in ker je bilo ravno sovjetske vlade med kubansko krizo vsemu človeštvu razumljivo in logično, je prav tako razumljivo in logično, da predkongresni diskusiji, ki so se prilegale s prstom na zadevno politično razčiščenje vprašanja KPI Kitajske in njenih razmerij do sovjetskega rav-

nanja. V neki taki predkongresni diskusiji je bilo rečeno približno takole: Če se v tezhah zahteva, da se ne sme zametati in da se mora poglobiti proučevanje jugoslovanske stvarnosti in določiti naše samostojno stališče v odnosu do Zveze komunistov Jugoslavije, zakaj ni v tezhah podobnega navodila tudi glede odnosa do stalinistične partije Kitajske? Zakaj nimamo samostojnega mnenja o tem, kar se ve (in na žalost je to malo) o nesoglasjih s kitajskimi tovariši? Je vprašal eden izmed diskutantov in dodal: «Mnogi tovariši obžalujejo, da teze takega našega mnenja ne vsebujejo in če prihaja včasih do zgrešenih pripomb med diskusijo na kongresnih sekcijah, je temu vzrok tudi popolna negotovost in pomanjkanje našega zadevnega stališča. Prav naš X. kongres predstavlja to priložnost, ki ne more opraviti molka in negotovosti. Mi se razlikujemo od kitajskih tovarišev glede nujnosti, da se svet izogne svetovni jedrski vojni kakor tudi, v še večji meri, malim krajevnim vojnjam.» Takih in podobnih pripomb je bilo več in če jih je glasilo KPI objavljalo, pomeni to veliko verjetnost, da bodo taka in podobna osnovna vprašanja na kongresu tudi razčiščena.

2. Tesno povezano s kitajskim stališčem je tudi vprašanje prehoda iz kapitalizma v socializem. Marsikak diskutant je pri pomnil, da v tem pogledu kitajska stališča niso dovolj znana in da je to komogorilo med drugim tudi razna obrekovanja, vendar pa se zdi, da je bilo to vprašanje v večji meri in bolj jasno obravnavano in deloma tudi razčiščeno ne samo v tezhah, temveč tudi na zadnjih dveh kongresih ter v nekaterih javnih izjavah in nekoč tudi v izjavah Togliattija na RAI-TV v okviru politične tribune. Toda dejstvo, da so diskutanti čutili potrebo nadaljnega razčiščenja, že samo po sebi kaže nujnost obširnejšega obravnavanja na sedanjem kongresu. Da bo na to vprašanje dal dokončen odgovor je sam Togliatti v svojem današnjem političnem poročilu, pa kaže že naslov poročila, ki se glasi: «Enotnost delavskega razreda za napredek k socializmu v demokraciji in miru».

3. Vendar pa je bilo v predkongresni diskusiji največ govorov o odnosu KPI do politike levega centra, ki je v bistvu povezano s prejšnjim vprašanjem. Vrti pa se okrog sledečih izjav: Eden izmed predkongresnih vidnih diskutantov je dejal: «Partija se trudi, da bi zgradila politiko na realnih pogojih, med katerimi je prvi pogoj obstoj levega centra, ki predstavlja izhodišče, da bi se ustvarila uresničljiva alternativa, ki bi napolnila prepad, ki obstaja med demokracijo in miru.» «To pa — je dodal neki drugi diskutant — zahteva postavljajoč odnosov z Italijansko socialistično stranko v bolj pozitiven okvir, pri čemer je nujno, da se odstranijo katastrofalna preročanja o nepopravljivem razkolu.» «Možnost, da se prepreči proces poglobitve razkola med delavskimi silami, ki ga začeli moro-dorotejski voditelji — je dejal tretji — je v konkretni alternativni: namesto da bi kričali, da socialisti izdajajo, bi morali poglobiti enotnost na realni podlagi, tako da bi imela pot v socializem bolj določeno vsebino, ki bi se morala dobro razlikovati od kapitalistične racionalizacije. Ta alternativa bi morala soneti na aktivnem sodelovanju delavskega razreda pri upravi javnih zadev, na načrtovanju, na svobodi v njenem polnem pomenu.»

Take in podobne izjave na diskusijo vseh treh omenjenih vprašanj, ki brez dvoma spadajo med najbolj pereča, ne kažejo samo nujnosti njihove rešitve, temveč dokazujejo, da njihov obstoj ter razpravljanje o njih pri belem dnevu brez prikrivanja težav spriči številnih protislovij, ki jih — kot vedno v zgodovini — nosi razvoj človeške družbe, da je kongres na dobri poti, da bo vsaj poskus reševanja rodil pozitivne posledice.

Včeraj so v Gorici ob prisotnosti podtajnika obrambnega ministrstva senatorja Pelizza in najvišjih predstavnikov gorških oblasti, odprli vrsto razstav industrijskega, obrtniškega, kmetijskega in filatelističnega značaja v okviru tradicionalnega Andrejevega sejma. Na posebnem prostoru pa so urejene tudi zabavišne naprave, ob katerih bodo prili na svoj račun predvsem mlajši. Andrejev sejem privablja vsako leto v Gorico mnogo obiskovalcev iz bližnje okolice in v vedno večjem številu tudi iz bližnjih krajev z onstran meje, kar daje Gorici živahen in prazničen videz.

Danes: Togliattijevo poročilo na kongresu KPI Nenni o nujnosti volilnega zakona za dežele

«Ta zakon mora biti odobren ali zavržen z vsemi posledicami, ki jih to prinaša», poudarja Nenni v svojem članku o petkovem sestanku štirih tajnikov strank levega centra - Martino bo podtajnik v zunanjem, Pezzini pa v proračunskem ministertvu

Danes bodo upravne volitve v Bocnu, Trentu in Brindisiju

RIM, 1. — Po petkovem sestanku štirih tajnikov strank levega centra bo brez dvoma najvažnejši politični dogodek v Italiji jutrišnji začetek desetega kongresa KPI v Rimu v kongresni dvorani EUR, ob navzočnosti okrog tisoč delegatov, številnih povablencev in mnogih delegacij inozemskih komunističnih partij. Po izvolitvi kongresnega predsedstva bo Palmiro Togliatti prebral svoje politično poročilo, ki nosi naslov: «Enotnost delavskega razreda za napredek k socializmu v demokraciji in miru».

Medtem pa so že prišli v Rim predstavniki KP ZSSR, ki jih vodi Kozlov, podpredsednik vlade ZSSR, dalje predstavniki KP Španije pod vodstvom Dolores Ibaruri, mongolske KP, KP Kitajske, ki jo vodi Cao Ji Ming, kandidat CK KPK in namestnik odgovornega člana za zunanjo politiko v partiji.

Danes je prisel v Rim tudi delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki jo vodi Lazar Koliševski, ki je član izvršnega komiteja ZKJ in sekretar ZKJ Makedonije. Med člani delegacije je tudi Janez Vipotnik, član CK ZKJ in glavni urednik ljubljanskega «Delca».

Delegacija KP Romunije vodi tajnik njenega CK Nicola Ceausescu, madžarsko delegacijo vodi Zoltan Komozin, glavni urednik madžarskega partijskega glasila, bolgarsko vodi minister Boris Velčev. Prispele so že tudi delegacije KP CSSR, KP Holandske, Anglije, Finske in Poljske, ki jo vodi podpredsednik parlamenta Zenon Klizko; dalje delegati Avstrije, Luksemburga, Švedske in Belgije. Delegacija KP Francije

pa vodi Roland Leroy, član tajništva CK KPF.

Medtem pa se o petkovem sestanku štirih strank levega centra nadaljuje razpravljanje v tisku in tudi v raznih današnjih govorih. Navede značilen je članek, ki ga je za jutrišnje številko «Avanti!», napisal Nenni. V članku poudarja članek predvsem važnost volilnega deželne zakona, za katerega poudarja, da je «neločljivi del zakonodaje za dežele in celo sedanji ključni del te zakonodaje». «Ta zakon bo moral biti izglasovan z vsemi ostalimi ali pa zavrnjen, toda z vsemi posledicami, ki jih to prinaša».

Dalje je v članku rečeno — pod naslovom «Politični in ne tehnični problemi» — da je bilo na petkovi seji govora kar o štiridesetih zakonskih osnutkih, ki se bodo v poslanski zbornici ali v senatu, čeprav so se vsi zavedali, da bi bilo potrebno najmanj osem mesecev, če bi jih hoteli obravnavati, medtem ko imamo na razpolago samo štiri mesece, če se seveda predpostavlja, da bodo volitve 9. ali 16. junija, kar pomeni, da bi parlament delal do konca marca ali pa do začetka aprila, če je temu tako, potem je jasno, da se mora od januarja do marca dati prednost zakonom, ki najbolj kvalificirajo levi center in ki so v bistvu tiste nacionalizacije električne energije, kar je opravljeno; zakoni za uresničevanje dežel, ki jih sedaj obravnavajo ustrezne poslanske komisije, po naglem postopku in ki bodo pripravljene za diskusijo v

poslanski zbornici konec tega meseca; zakoni za kmetijstvo, za katere je vlada vprašala za mnenje Svet za gospodarstvo in delo (CNEL), od koder bodo prišli v senat — upamo pravočasno — da bi jih lahko izglasovali, medtem ko bo poslanska zbornica razpravljala o deželnih zakonih. Nenni v svojem članku poudarja zlasti:

«Tisto, kar smo mi predlagali in kar brez pridržka sprejemajo socialdemokracija in republikanci, je v skladu s programom levega centra in predstavlja celoto, ki v tej celoti živi ali pa propade in zaradi tega ne more prenesti nikakršnih okrnitev, ki bi spremenile pomen in važnost».

Zaradi tega odločnega stališča je zelo značilno tisto, kar je povedal danes v svojem rimskem govoru član vodstva KD prof. Galloni, ki je dejal, da bi morali volilni zakon za dežele spremeniti, in sicer tako, da bi tudi deželni svetovi z normalnim splošno izvolitvijo neposredno in splošno izvolitev na podlagi proporcionalnega sistema, češ da je sedanji zakonski predlog formuliran v različnem političnem trenutku, ko se je mislilo, da bodo dežele enavredno konzorcijski pokrajini. Potrebno je namreč vedeti, da bi na podlagi sedanjega zakona prve deželne svete izvolili pokrajinski svetovalci, ki bi deželo sestavljali. Toda hkrati je značilno, da Fanfani v svojem današnjem govoru te zadeve ni omenjal, čeprav je jasno, da bo prav volilni zakon tisti, na katerem se bodo v prihodnjih tednih med strankami levega centra lomila kopja.

Danes dopoldne je bila kratka seja vlade, na kateri so imenovali demokristjanskega poslanca Edoarda Martina za podtajnika v ministertvu za zunanje zadeve name-

Sedem dni v svetu

Nadaljevanje v Ženevi

Zenevska konferenca o razorožitvi je po enajstih tednih prekinitev v ponedeljek nadaljevala delo v konstruktivnem in optimističnem ozračju.

Optimizem je sicer nenehni in nujni spremljevalec začetka pri vseh razorožitvenih konferencah. Tisto, kar tvori današnjemu optimizmu realno podlago, je razširjena zavest, da prihaja svet v Zenevo z roba prepada, katerega dno je jedrsko uničenje. Zato ni naključje, da obe jedrski strani v Ženevi poudarjata, da bi moral izid kubanske krize pomagati prekinitvi obojestrane tekme in utrti pot k sporazumu o prepovedi jedrskih poskusov.

Neposredna nevarnost je bila odvračena ob doseganju uri, toda prihodnjega tveganja ne bo več mogoče ponoviti. To je opozorilo, a tudi spodbuda.

Ce bi bil dosežen sporazum o prepovedi poskusov z jedrskim orožjem in o prepovedi njegovega širjenja na ozemlja ostalih držav, ne bi bilo prišlo do karibske krize.

Mimo tega Zeneva nudi jedrskim silam možnost, da kot članice Organizacije združenih narodov pokažejo svojo mednarodno odgovornost.

Predlog nevezanih držav je dobil letos jeseni veliko podporo OZN. Po njem naj bi od 1. januarja 1963 ustavili in prepovedali vse jedrske poskuse. Članice Združenih narodov vztrajajo tudi pri drugih vidikih razorožitve — ta se kaže v različnih forumih in razpravah v okviru svetovne organizacije. Jedrske sile imajo torej pri prizadevanju, da bi našle sporazumno rešitev, poleg obveznosti tudi krepko podporo svetovne organizacije.

Sicer pa je zenevska konferenca neposredno odgovorna Organizaciji združenih narodov. Sedemnajst udeleženi držav (Francija je po lastni volji zavrnila udeležbo) tvorijo OZN za razorožitev. Sedemdeset odstotkov drugih vidikov razorožitve, vendar pa je očitno, da morajo dobiti prednost prizadevanja za pospešitev sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov. Tukaj so se stališča obeh strani pomenila približno. Edino večje vprašanje, o katerem razpravljajo, so podzemeljski poskusi. Američani sicer trdijo, da lahko odkrijejo skoraj vse podzemeljske poskuse; vendar pa še vedno vztrajajo pri mednarodnem nadzoru. Sovjetska zveza je ponovno predlagala, naj bi opravičali to nadzorstvo z zapetimi seizmološkimi skrinjicami, ki bi jih postavili v strateških predelih Sovjetske zveze in ZDA, skrinjice naj bi registrirale podzemeljske poskuse. V rednih časovnih razdobjih naj bi jih odpirali in pregledovali. Zahod je pokazal, da ga ti predlogi zelo zanimajo.

Tako se je vprašanje nadzorstva zreduciralo na tehnična sredstva — kar ne bi smelo onemogočiti sporazuma. To težnjo naj bi podprlo tudi dejstvo, da sta obe strani prekinili svoje poskuse.

Trenutek je v vsakem primeru ugoden. Če ga ne bi izkoristili,

bi utegnili biti to usodno, ker je težko verjeti, da se bo kdaj pokazalo še kaj več možnosti.

Indija - Kitajska

V sporu med Indijo in Kitajsko vlada še vedno premirje. Kitajci so se začeli včeraj umikati na novo položaje, kakor so bili napovedali v svoji nedavni izjavi. Umakniti se mislijo za dvajset kilometrov za črto (na kitajski strani), na kateri so bili 7. novembra 1959, ko so po večkratnih vdorih na indijsko ozemlje zasedli precejšnji del tega ozemlja, o katerem trdijo, da pripada Kitajski. Indijska vlada je zahtevala te dni nova pojasnila od pekinške vlade glede vseh položajev, ki so jih bili Kitajci zasedli med nedavnim napadom. Zlasti gre za področje Ladaka, kjer pravi Kitajski namestniki niso znani. Indija še vedno poudarja, da so prava pogajanja mogoča, le če se Kitajci umaknejo na položaje, na katerih so bili 3. septembra letos, čeprav so tudi dajali bližnjim mnogokje na indijskem ozemlju.

Na drugi strani pa se je v času zatijja razvila izredno živahna diplomatska dejavnost v Novem Delhiju in v drugih azijskih prestolnicah. Ameriški predstavnik Averell Harriman in britanski minister za odnose s Commonwealthom Duncan Sandys, ki sta vodila v Indiji pogajanja za dobavljanje orožja, sta odšla tudi v Pakistan in sta po več razgovorih dosegla, da je prišlo do objave

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

«Če bodo ZDA in SZ uspele ustvariti medsebojno ostražje sporazumevanja in dobrih odnosov, ne bo več nevarnosti, da bi ti dve veliki sili ogrozili človeštvo. Obe vladi morata imeti velik čut odgovornosti in voditi pametno politiko. Važno je, da obe strani mirno rešita svoje spore». Tako je Mikoja, ki se je po več tednih bivanja na Kubi in v ZDA, kjer se je sestal tudi s Kennedyjem, izjavil, ko se je vrnil včeraj v Moskvo. Čeprav je vmes še vedno tisti «da», je kljub temu Mikojanova izjava po rešitvi kubanske krize — najnevarnejše v tem letu — in po ustavitvi sovražnosti na kitajsko-indijski meji, tako, da vzbuja upanje po učinkovitejšem reševanju najbolj perečih mednarodnih spornih vprašanj.

Nehru pa je včeraj odločno odgovoril na Cuenelajno pismo: Indija zahteva vzpostavitev stanja, kakršno je bilo pred 8. septembrom 1962, kajti kitajski predlog pomeni preudrženje stališča Indije in «poskus, da se pod dozdevom dostojanstva o ustavitvi sovražnosti ohrani materialno nadzorstvo nad področjem, ki ga Kitajska zahteva zase in zaradi katerega je začela z napadom».

Vendar pa so se Kitajci začeli včeraj umikati, kot so obljubili. To je sicer potrdil tudi indijski notranji minister. Se ni pa ni znanega o kitajskih umikih v Ladaku.

O razorožitvi in prekinitvi jedrskih poskusov včeraj v Ženevi niso razpravljali. Pač pa bo javno mnenje dobro sprejelo včerajšnjo Kennedyjevo poslanico, v kateri poudarja «miroljubno uporabo jedrske energije v ZDA in v tujini, kar je trdna podlaga za nadaljnje izkoriščanje atoma v korist vseh ljudi».

Odmev, ki ga je imel po svetu banditski ustaški atentat na jugoslovanskega zastopstva v Bonnu se ni polegel. Upati je, da bo odleži Adenauerjeva vlada vsaj nekoliko spremenila svoje prijateljske odnose do svojih zločinskih gostov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na procesu v Berlinu so v petek ugotovili, da sodi protinacisti neki bivši nacist in poveljnik v oddelkih SA

NEHRUJEV ODGOVOR ČUENLAJU

Indija zahteva povrnitev k stanju kakršno je bilo 8. septembra letos

Kitajci so se začeli umikati na vzhodnem in centralnem sektorju, dočim zahtevajo na področju Ladaka nadaljnji umik Indijcev - Sukarnovo posredovanje - 10. decembra v Colombu konferenca šestih

NOVI DELHI, 1. — Nehru je odgovoril danes na zadnje Ču enlajev pismo. V svojem odgovoru ponavlja zahtevo Indije, naj se povrne k stanju, kakršno je bilo pred 8. septembrom 1962, tako da se lahko ustvari ozračje za povrnitev k mirnim metodam.

Nehru pravi nato, da kitajski predlog od 24. oktobra pomeni jasen poizkus prejudicirati stališče Indije, in dodaja, da opis, ki ga Čuenlajev daje glede črte dejanskega nadzorstva 7. novembra 1959, pomeni poizkus, da se pod dovednostno sporazuma o ustavitvi sovražnosti o hrani materialno nadzorstvo nad področjem, ki ga Kitajska zahteva zase in zaradi katerega je Kitajska 20. oktobra začela množičen napad.

Nato izraža Nehru upanje, da bo pekinška vlada dala pozitivna pojasnila o zapletenem in zmedenem vprašanju o tem, kar je označeno za dejansko nadzorstvo 7. novembra 1959.

Indijski notranji minister je nočjo izjavil, da so se začeli Kitajci umikati na vzhodnem in centralnem sektorju meje in da se lahko domneva, da bodo izpolnili svojo obljubo o umiku čet, se ne pa ni znanega o kitajskih umikih na zahodni meji, to je v Ladaku. Predstavnik zunanega ministrstva je izjavil, da indijske patrulje okoli Bomdile niso dobile ukazov, naj napredujejo, ker čakajo, da bodo napredovali v skladu s prvo skupno indijskih ujetnikov. Kitajska vlada je sporočila, da bo 50 indijskih vojakov, ki so ranjeni ali bolni, izročili na tem področju 5. decembra.

Predstavnik indijskega zunanega ministrstva je dalje izjavil, da bo indijska civilna uprava prevzela nadzorstvo nad vzhodnim sektorjem meje, takoj ko bodo to področje Kitajci zapustili. Dodal je, da indijska vlada za sedaj samo opazuje položaj na tem področju. Če Kitajci ne bodo izpolnili svojih obveznosti, ki jih imajo po pogodbi, ki jo je podpisal 20. oktobra, bodo indijski vojniki, ki so na tem področju, opazovali ugotavljanje, da za-

Kitajci na položaj, na katerem so bili pred 8. septembrom. Fozval je indijsko ljudstvo, naj bo pogumno, in je dodal, da bodo od sedaj okrepili indijsko vojsko.

Pomočnica indijskega zunanega ministra gospa Lakšmi Menon je imela danes razgovore z indijskimi voditelji. Izročila je osebnostno pismo Nehruja predsedniku Sukarnu. Navzven sta bila tudi indonezijski zunanji minister Subandrio in predsednik Kambodže Sihanuk, ki je sedaj na obisku v Indoneziji. Subandrio je po razgovoru izjavil, da je Indonezija poslala poziv Indiji v Kitajski, naj ureta svoj spor o medsebojnem spoštovanju, lojalno in v skladu z bandunskim duhom. Go-

spa Lakšmi bo odpotovala jutri v celjsko prestolnico.

Celjski zunanji minister je sporočil, da se bo začela v Colombu 10. decembra konferenca šestih afriških in azijskih držav (Ceja, Indonezija, ZAR, Gana, Burma in Kambodža). Na konferenci bodo predložili medsebojno indijsko-kitajsko sporazuma. Sedaj je v Colombu pomočnik kitajskega zunanega ministra, ki se bo sestal jutri s predsednikom celjske vlade Bandaranajke.

Kar se tiče spora med Indijo in Pakistanom, pa je Nehru danes izjavil, da se nikoli ni postavljalo vprašanje pogovora ali omejitve začetek razgovorov o pakistanski vlado. Dodal je, da je kašmirska

vprašanje zapleteno in težavno, da je prepričan, da bo z obojestransko dobro voljo moč najti čisto rešitev. Pakistanska vlada je danes pozvala ljudstvo in članke narodne skupščine, naj ne vzamejo stališča proti sporazumu z Indijo, preuen se pogajanja sploh začnejo. Minister za industrijo je izjavil v parlamentu, da mu je Duncan Sandys sporočil, da mu je Nehru zagotovil, da bodo upoštevali vse predlagane rešitve. Duncan Sandys je odpotoval danes iz Novega Delhija v London.

Trgovinski sporazum med SZ in Laosom

MOSKVA, 1. — Podpredsednik sovjetske vlade Kossigin in podpredsednik laoske vlade Fumi Nosavan sta podpisala danes štiri sporazume, in sicer: trgovinski sporazum, sporazum o piščalih, sporazum o sovjetski gospodarski in tehnični udeležbi pri graditvi hidroelektrične centrale v Laosu ter sporazum, na podlagi katerega Sovjetska zveza daruje Laosu opremo za eno bolnišnico in radijsko oddajno postajo, ki jo bodo zgradili v Vientianu.

General Fumi Nosavan je pred odhodom iz Moskve izjavil, da trgovinski sporazum določa izmenjavo za vrednost nad milijard lir. Izjavil je dalje, da bo odšel na Kitajsko in v Severni Vietnam za spopadati se z obstoječimi sporazumi teh dveh držav z Laosom glede graditve ceste. Nosavan je dalje izjavil, da se njegova vlada trudi, da razširi trgovinske in kulturne odnose s Kambodžo in Tajsko.

Sedem dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupne indijsko-pakistanske izjave, v kateri se poudarja, da sta obe državi odločeni odstraniti medsebojna nesoglasja glede meje in uvesti prijateljske odnose. Začela se bodo pogajanja ministrov, pozneje pa se bosta sestala Nehru in pakistanski predsednik Ajub Kan. Pakistanski predsednik, je izjavil, da se sedaj odpira nova razdobje v indijsko-pakistanskih odnosih.

Predsednica celjske vlade gospa bandaranajke pa je dala pobudo za sklicanje konference voditeljev nekaterih izvenblokovskih držav, da bi našli način za rešitev indijsko-kitajskega spora. Fozval je v Colombu predsednica burmanskega revolucionarnega sveta generala Ne Vira ter državne povelarje Indonezije, Kambodže, Gane in ZAR. Indijska vlada pa je s svoje strani poslala v burmansko prestolnico, v Colombo in v Kairo svoje predstavnike, ki so obrazložili njeno stališče. V Kairo se je indijski predstavnik stal tudi z jugoslovanskim državnim tajnikom za zunanje zadeve Kočo Popovićem, ki je prišel tja kakor na razgovore z Naserjem. Kakšne so nadaljnje namere Kitajcev, se bo videlo v naslednjih dneh. Indijska vlada poudarja, da je vedno pripravljena na razgovore, toda ne pod grožnjo in z namenom, da bi le potrdila stanje, ki so ga Kitajci ustvarili s silo.

sovjetskega orožja s Kube. Izjava, ugotavlja dalje, da ameriška vlada ni zagotovila, da ne bo ponovno kršila ustanovne listine OZN in mednarodnega prava z invazijo na Kubo, ki bi jo izročila z izgovorom, da Kuba ni sprejela mednarodne inspekcije. Izjava poudarja, da Kuba ni nikoli ponudila take inspekcije in tudi nikoli ni privolila v to. Izjava obožuje ZDA zaradi terorističnih napadov, ohranjanja agentov centralne obveščevalne službe (CIA), izkrcavanja orožja na Kubi in izvozu plačancev. Za vse to bi morala ameriška vlada dati jamstvo, da se ne bo ponovilo, in privolila v mednarodno inspekcijo. Če ZDA in njihovi zavezniki ne bi sprejeli inspekcije OZN na njihovih ozemljih, ne bo Kuba privolila v nobeno inspekcijo na svojem ozemlju.

Po volitvah v Franciji

Izid dvostranskih parlamentarnih volitev v Franciji, ki pomeni gleda na pričakovanja opazovalcev očitno veliko presenečenje, kaže nedvomno pomembne premike tako v razpoloženju volilnega telesa kakor tudi v razsvetljenosti političnih sil v sami novi francoski narodni skupščini. Že prvi del volitev, ki je pokazal veliko abstinenco volivcev (tretjina Francozov, ki so imeli volilno pravico, se ni udeležila volitev ne 18. in tudi ne 25. novembra), je najavil velike spremembe v sestavi prihodnjega parlamenta, kar je postalo znano že pred nekaj dnevi.

Ko je Mikojan zapustil Havano, je kubanska vlada v zvezi z ameriškim izveljavljeno objavo izjave, v kateri poudarja, da zahteva od OZN nadzorstvo nad taborišči, v katerih se veščajo kubanski begunci za napad na Kubo, kot nepreklicen pogoj za inspekcijo OZN, s katero bi ugotovili umik

Kennedy - Mikojan

V zvezi s krizo, ki jo je povzročila ameriška vlada okoli Kube, se pogajanja med ZDA in SZ nadaljujejo v New Yorku. V četrtek zvečer pa je ameriški predstavnik Kennedy sprejel na dolgo razgovor vodnega direktorja sovjetske vlade Mikojana, ki se je bil po dolgem bivanju v Havani vrnil v New York. Mikojan in Kennedy sta govorila tudi o razorožitvi predsema o prekinitvi jedrskih poizkusov in o Laosu. Dogovorjena je bila, da se bodo pogajanja nadaljevala med predstavnikoma v New Yorku. V petek se je Mikojan spustil tudi z državnim tajnikom Deonom Ruskom, včeraj pa je zapustil ZDA.

Ko je Mikojan zapustil Havano, je kubanska vlada v zvezi z ameriškim izveljavljeno objavo izjave, v kateri poudarja, da zahteva od OZN nadzorstvo nad taborišči, v katerih se veščajo kubanski begunci za napad na Kubo, kot nepreklicen pogoj za inspekcijo OZN, s katero bi ugotovili umik

Dvajsetletnica prvega poizkusa nadzorovane atomske reakcije

Komemoracija Enrica Fermija na čikaški univerzi

CHICAGO, 1. — Danes so na čikaški univerzi uradno proslavili uspeh poizkusa prve nadzorovane atomske reakcije, ki so ga napravili 2. decembra 1942, s čimer je italijanski znanstvenik Enrico Fermi odprl atomsko dobo.

Med proslavo se je zbrala skupina 32 članov od skupine Fermijevega sodalstva. Pozneje so se uradne svečanosti udeležili tudi italijanski poslanik v Washingtonu Fenoaltes, Fermijeve vdova in druge osebnosti univerze in komisije za atomsko energijo. Rektor univerze prof. Beadle je prebral pozdravno pismo, ki ga je podpisal podpredsednik J. Kennedyja, v kateri je med drugim rečeno: »Ob dvajseti obletnici nadzorovane sprostitve moči atoma, čestitam tistim, ki so pod vodstvom Enrica Fermija dosegli ta zgodovinski napredek. V zadnjih dvajsetih letih so bili stor-

li, da se bo ozračje v mednarodnih odnosih razjasnilo.

Maršal Tito obišče Mehiko

MEKSIKO, 1. — Jugoslovansko poslanstvo v Mehiki je sporočilo, da bo maršal Tito obiskal Mehiko verjetno julija 1963, po svojem obisku v Braziliji.

PO USTAŠKEM NAPADU NA JUGOSLOVANSKO POSLANIŠTVO

Protesti sindikatov in bivših borcev

Banditi so hoteli uničiti vso stavbo z nameščenimi vred Popovičevim zdravstveno stanje se je včeraj poslabšalo

Poslopje, kjer so uradi jugoslovanskega poslanstva, ki so jih ustaški banditi napadli in zažgali

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Rekonstrukcija ustaškega napada na stavbo jugoslovanskega zastopstva v Bonnu, priznanje napadalcev in izjave jugoslovanskih nameščenecv kažejo, da so napadali imeli v načrtu, po polnoma uničiti stavbo skupno z nameščenici. To dokazuje med drugim dejstvo, da so ustaški zločinci prisilili 12-letnega Dolganovega sina, da se povzpne v prvo nadstropje, in da so streljali za njim, ko mu je uspelo zbežati iz stavbe, kakor tudi to, da so po končanem razdejavanju z eksplozivom popolnoma blokirali edini izhod iz hiše in na ta način preprečili nameščenecem, da zapustijo stavbo, ki so jo z zažigalnimi bombami zažgali.

Stanje hudo ranjenega Popoviča je še vedno resno. V primerjavi s stanjem sinoči, je njegovo stanje danes celo nekoliko slabše.

O zločinskem napadu ustašev v Badgobergu je centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije poslal Zvezi sindikatov Nemčije protestno brzojavko, v kateri poudarja, da so v interesu zaštite vseh delavcev, potrebni odločni ukrepi in da je treba onemogočiti divjaštvo fašističnih zločincev ter preprečiti takšen razvoj dogodkov, ki bi lahko predstavljali nevarnost za tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

Francija-Alžirija

PARIZ, 1. — Alžirski zunanji minister Hemisti, ki je prišel včeraj v Pariz, je nadaljeval danes razgovore s člani francoske vlade. Na tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

Pojasnilo o zdravljenih

RIM, 1. — Minister za zdravstvo je zaradi raznih alarmov v zvezi z novicami o škodljivih učinkih nekaterih zdravil, zlasti če se uporabljajo med nosečnostjo, pozval vrhovni svet za zdravstvo, naj izvede pregled tega svoje mnenje. Ta svet je na svoji zadnji seji sprejel naslednja priporočila:

1. V primerih domnevne nosečnosti in v prvih treh mesecih dejanske nosečnosti je priporočljivo, da bodi mati kolikor mogoče na ulitva nobenih pripravkov. Samo zdravnik bo lahko v posebnih primerih določil potrebo določenega zdravilja.

V naslednjih šestih mesecih je nevarnost sprememb zarodka mnogo manjša, toda vedno je potrebno, da odloča glede morebitnega zdravilja, zlasti v zadnjih tednih nosečnosti, ki morajo tudi veljati za kritično razdobje.

2. Ne bi bilo racionalno in tudi ne koristno, izločiti iz zdraviljenja vse preparate, ki ga je predložil minister za zdravstvo, saj se ne priporoča zaustavljanje med nosečnostjo. Mnogi preparati, ki so zelo koristni pri zdravljenju in niso nevarni, če se racionalno uporabljajo na podlagi zdravniških predpisov, so lahko prepovedani med nosečnostjo. V teh primerih je omejevalni svet mnenja, da bi morali etiketa in navodila za uporabo, ki so dodana preparatu, imeti opozorilo: »Naj se ne uporablja med nosečnostjo«.

To opozorilo se ne sme tolmачiti kot splošno potencialna nevarnost preparata, temveč kot previdnostni ukrep, ki upošteva izredno občutljivost noseče žene do zdravil.

3. Javno mnenje ne sme tolmачiti pogostega pregleda dojenčkov skupin specialitet po pristojnih organih kot posledico dejstva, da zadostne temeljite preiskave. Ponovna preučitev zdravilne vrednosti specialitet, vsakrat ko se na razpolago novi elementi za presojanje, je treba pripisati dejstvu, da mora biti vsa blagodejna in proces zdravljenja, ki se doseže z uporabo novih zdravil, spremljati stalna revizija njihove zdravilne vrednosti z učinkovitimi nadzorstvi, ki naj na podlagi izredne preučitve razpoložljivih podatkov zajamčijo čim boljše uporabo teh zdravil.

To, kar mora javnost vedeti, je, da se specialiteta z napisom »Pročelja se samo na podlagi zdravniškega recepta, mora uporabljati«.

Razgovori Popović-Averof

ATENE, 1. — Državni tajnik za zunanje zadeve, Kostas Karamanlis, je danes na poti iz Katarije v domovino zadržal v Atenah, kjer sta ga na letališču pozdravila grški zunanji minister Averof in jugoslovanski veleposlanik Dapkin.

Med razgovori v Atenah se bosta Koča Popović in grški zunanji minister Averof razgovarjala o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Italija

(Nadaljevanje s 1. strani)

dobrila na predlog zunanega ministra več zakonskih načrtov iz pristojnosti njegovega ministrstva. Prvi tako so ministri odobrili nekatere zakonske načrte na predlog ministrov: za notranje zadeve, za pravosodje in za finance, za kmetijstvo in industrijo, za delo in socialno skrbstvo ter končno za zakonski dekret, ki ga je predložil minister za trgovino in morinarico. Oba včeraj imenovana ministra — Russo in Corbellini — sta pred predsednikom republike položila danes prisego.

Jutri bodo upravne volitve v Bonnu, Trentu in Brindisiju; udeležilo se jih bo 117.800 volivcev. V bocenski pokrajini bodo dejansko volili samo v eni občini, v tridentinski pokrajini pa v 56 občinah, a v pokrajini Brindisi v petih občinah.

Minister za trgovino Colombo je prejel danes v Milanu tako imenovano nagrado »Rezzara«, in sicer zlato kolajno ter en milijon lire za zaslug, ki jih ima pri svojem delu v okviru ministrskega sveta Evropske gospodarske skupnosti.

Poslanska komisija za pravosodje je odobrila nov zakon o oblasti za reorganizacijo novinarske zbornice

Huda letalska nesreča v New Yorku

25 ljudi je zgubilo življenje

NEW YORK, 1. — Davi ob treh po srednjeevropskem času se je zgodila na letališču Idlewild v New Yorku huda letalska nesreča, pri kateri se zgubilo življenje 25 potnikov. Letalo »DC-7« družbe »Eastern Airlines«, v katerem je bilo 46 potnikov in pet članov posadke, se je vnelo v trenutku, ko se je pripravljalo na pristanev v gosti meji in je treščilo ob tla. Rešilo se je 26 potnikov.

Letalo je pristalo na letališču v kratko zamudo. Prihajalo je iz Charlotte v Severni Dakoti. Ker je bilo letališče zavito v goste

mejo, je letalo krožilo približno pol ure nad letališčem. Ob 21. uri je nato z vro silo treščilo ob tla. Takoj nato je nastal požar, ki je zajel ves trup letala. Potnikom, ki so bili v zadnjem delu trupa, je uspelo zbežati. Vse ostale, ki so bili v sprednjem delu, pa so zažigali plameni, in so zgoreli. Zadnji del trupa je ostal nepoškodovan, medtem ko je bil sprednji del po delu kraja uničen, in razbitine delovnega emigrantskega flišističnih zločincev ter preprečiti takšen razvoj dogodkov, ki bi lahko predstavljali nevarnost za tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

mejo, je letalo krožilo približno pol ure nad letališčem. Ob 21. uri je nato z vro silo treščilo ob tla. Takoj nato je nastal požar, ki je zajel ves trup letala. Potnikom, ki so bili v zadnjem delu trupa, je uspelo zbežati. Vse ostale, ki so bili v sprednjem delu, pa so zažigali plameni, in so zgoreli. Zadnji del trupa je ostal nepoškodovan, medtem ko je bil sprednji del po delu kraja uničen, in razbitine delovnega emigrantskega flišističnih zločincev ter preprečiti takšen razvoj dogodkov, ki bi lahko predstavljali nevarnost za tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

mejo, je letalo krožilo približno pol ure nad letališčem. Ob 21. uri je nato z vro silo treščilo ob tla. Takoj nato je nastal požar, ki je zajel ves trup letala. Potnikom, ki so bili v zadnjem delu trupa, je uspelo zbežati. Vse ostale, ki so bili v sprednjem delu, pa so zažigali plameni, in so zgoreli. Zadnji del trupa je ostal nepoškodovan, medtem ko je bil sprednji del po delu kraja uničen, in razbitine delovnega emigrantskega flišističnih zločincev ter preprečiti takšen razvoj dogodkov, ki bi lahko predstavljali nevarnost za tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

Francija-Alžirija

PARIZ, 1. — Alžirski zunanji minister Hemisti, ki je prišel včeraj v Pariz, je nadaljeval danes razgovore s člani francoske vlade. Na tiskovni konferenci je Hemisti izjavil, da je francosko-alžirsko so-

BOHINJ - SLOVENIJA

V poletni in zimski sezoni vam nudijo vse udobne letališče »ZLATOROG«, »POD VOGLOM«, »BELEVE-JEZERO«. Miadinski dom ter gostišča Stara Fužina in »CRNA PRST«. Kdor si želi od diha v miru in klor hoče spoznati svetovno znane prirodne lepote, kdor si želi zimske ali poletne športe vsake vrste, naj pride v Bohinj.

«MARVIN»

lastnik A. TREVISAN v UL. CARDUCCI št. 27

VELIKA IZBIRA ur, zlatnine in srebrnine

upe primerno za darila

OBRTNIŠKA DELAVNICA

izvaja vsa precizna dela in jamči za vsa popravila

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FRANC UDOVIČ

Direktor MARIO Trst, Ul. Mazzini 46 - Tel. 94-350

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske, pletenin, nogavice, dežni plašči, dežniki, odeje, bunde, hlače itd. po NAJNIZJI CENAH.

DOBRO ZNANA TRGOVINA ČEVLJEV

Lastnik A. GEC

TRST, ROJAN, TRG TRAJI RIVI 2 - TEL. 31-138

vam nudi — ženske in moške ženske čevlje najboljsh znamk.

Cene ugodne — obiščite nas!

«ROIANO»

TRST, ROJAN, TRG TRAJI RIVI 2 - TEL. 31-138

vam nudi — ženske in moške ženske čevlje najboljsh znamk.

Cene ugodne — obiščite nas!

«HOTEL SLON»

LJUBLJANA Titova 10, tel. 20844, 20845 (Jugoslavija)

Opazujemo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kulin. restavraciji, kjer si lahko postržete a hladnim in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet zelo pristopnih cenah.

Hotel vam nudi 177 modernih ležišč. V modernem urejeni hotelski restavraciji vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerj stavarjli v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem in avstiniem programu.

Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

B. A. SCHERZ

PET UR POSTANKA

Stirje veliki dnevniki v Parizu, Londonu, Stockholmu in Zürichu so hkrati objavili oglaš, ki je vabil na prijetno 14-dnevno krožno potovanje po Jadranu.

Med kandidati za to potovanje sta bila tudi mladi mož iz daljne Švedske in dekle iz Švice. Oba sta verjetno hkrati prebrala oglaš in se odločila za pot. On je zahteval predurjen, ona pa je vzela svoje priborke. Potovanje se je že pričelo, ko sta se po naključju zagledala na trupu parnika v Benetkah. Tako sta imela pred seboj isto pot, iste lepote in isto prijetno uživanje oddiha.

Za dolgih — ali pa kratkih — bitin najst dni sta lahko živela svobodno. Lahko sta se za ta čas ljubila in njuna ljubezen je lahko bila podobna tisti s filmskega platna. Manjkali jima je samo spreten scenarist, ki bi jima izbral preteklost, in razumen režiser, ki bi jima obvaroval usodnega koraka — stopiti pred steno, na katero so nespretno ročice otroka narisale nage podobe. Še sonda sta preostala vse predele, ki ločujejo ljudi, in začela sta se tikati. Med njima je navadalo tako sožitje, kakor da sta pravkar ušla iz povelje od glavnega Domenica Modugna.

Vrtinčasta proga vode med trupladi je obalo je postala vse ožja, potniki so jeli pregovarjati otprle ude in se ozirati proti pristanišču, ki se je bilo bolj bližalo. Naslonjeni na ograjo polube so gledali domačije, ki so se zbrali, da bi povzeli goste. Mornarji so jeli opazovati divni mostičke. V večernem soncu je metal dolge senke na tla pristanišča. Program potovanja je predvideval na tem potniški postopek, ki naj bi potniki izkoristili za oddih in opoznavanje lepote — skritih lepote Jadrana. Otok naj bi bil ramski ruševin ali pomembna cerkev. To je bil otoček, ki je v zadnjih petdesetih letih trikrat menjal svojega gospodarja: najprej je pripadal Avstriji, med drugo vojno Italiji, danes je pa last Jugoslavije. Na njem je bila samo majhna, zasedana riva, v njej pa je prebivalci eno ali dve hiši. Sicer pa je bil otoček, kakor je to navada v Sredozemlju, Sicer pa je bil otoček, kakor je to navada v Sredozemlju, Sicer pa je bil otoček, kakor je to navada v Sredozemlju.

Spet sta molčala. Vedela sta, da mislita isto. Načrti so se porajali in spet izginjali v nič. Kazali na uri so kazali še deseto uro.

«Čez dvanajst dni boš ti v Stockholmu in jaz v Bernu. Ali mi boš pisal? Pet pism, deset pism in še dve pismi. In razglednič?». «In kaj potem?». «Jo je vprašal. Ni imel poguma, da bi odgovoril. TEBOM ZEPRISELISKAT, kajti vedel je, da lahko nekaj mesecev degradira mali otoček na nivo bledega spomina. In on ga je hotel ohraniti svežega. Niti najmanj ni mislil na to, da bi karkoli objubil. Najinim prijateljem bova povedala, kako si najna sva se imela na dopustu, je končno dejal in obema je bilo hudo. Tada ga je obsedla misel, Misel ga je vsega prevzela.

«Ti, je zaklical, sedaj imaš priložnost. Skupaj sva in skupaj morava ostati. Takoj sedaj in nič več ne smeva čakati! — «Da bi ostala tukaj? je vprašala napol presenečena. — «Da, ostajava tukaj,» ji je odvrnil. «Kasneje za ta korak ne bova imela poguma.»

Mehanično, kakor da bere tiškovino, mu je odgovorila: «Ti si zmešan in kaj bo potem, ko ladija odpluje brez naju?». Takoj jo je potolažil, ko ji je odgovoril: «Prav nič ne bo. — Za zdaj nič, kasneje pa bo že kakor. Imela je pogum. Pozabila je na vse norme, katere so ji vtepli v dvajsetih letih njenega življenja; segla je z roko na hrbet, kjer ji je visela torbica z dokumenti in z odločno njeno ustanovitve. Bil je komandir posebne čete pri Vrhovnem štabu, a Prvo proletarsko brigado je preživel prvo in drugo sovražno ofenzivo in se pozneje vrnil v Slovenijo. Njegovo delo je avtentičen dokument o delovanju Slovenske vojske v Srbiji med narodnoosvobodilno vojno.

4. Stane Suštarščič: Kovači lepših dni. Avtor se je leta 1942 pridružil partizanom na Dolenjskem. V drugem bataljonu Tomšičeve brigade se je boril po Dolenjskem in Notranjskem. Zaradi svoje iznajdljivosti in hrabrosti je postal namestnik komandanta bataljona. Udeležil se je pohoda XIV. divizije na Stajersko. Proti koncu vojne je bil v Sercejevi brigadi, osvobodil se je dočkal na Koroskem. Njegovim spominom dajejo posebno vrednost bogata osebnostna doživetja in živahno pripovedovanje.

5. Aleksander Vojnovič: Beli begovi Pohorja. Povest opisuje eno od epizod iz bojev Pohorskega odreda, težke dni zimske ofenzive leta 1944, ko se odred po zaslugi partizanskega obveščevalca — nemškega žandarja — za nekaj dni pripravi blizu nemških položajev, toda izven obroča, Nemci udarijo v prazno.

6. Alojz Ravbar: Iz viharnih dni. Zanimive zgodbe iz osvobodilne vojne, ki so nastale na osnovi resničnih dogodkov in avtorjevih osebnih doživetij, ko je partizani po Dolenjskem, Gorenjskem in Primorskem. Junaki teh zgodb so partizanski obveščevalci, kurirji in diverzanti, avtorjevo pero pa seže tudi v nasprotni tabor, med belogardiste, in v koncentracijsko taborišče. Z dogodki bogata vojna stvarnost je zgornja še sama po sebi. Pisec verno sledi dogajanju, posega pa tudi v notranje doživljaje svojih junakov.

7. Katja Spur: Slepota v pregnanstvu. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče.

8. Anton Milčič: 22.000 km od Kragujevca do Kragujevca. I. del. Izredno zanimivi in dragoceni spomini iz prve proletarske brigade. Avtor je bil eden od redkih Slovencev, ki so bili borci te enote od

redov preko Notranjske in Gorenjske na Stajersko. Kot mitraljezeč se je udeležil mnogih bojev na Notranjskem, Gorenjskem in Stajerskem. V borbi na Borovljah je bil ranjen, njegova enota pa razbita. Vrnili se je na zdravljenje na Dolenjsko. Njegovi spomini so živo in zanimivo pričevanje borca o ljudeh in dogodkih, ki že postajajo zgodovina.

9. France Filipič: Pohorski bataljon. Druga izpopolnjena izdaja knjige o Pohorskem bataljonu je plod sedemnajstletnega raziskovalnega dela. V njej so osvetljene dokumentirane vse bataljonske akcije, podatek pa je na zadnji bor-

bi, v kateri je bataljon do zadnjega moža padel. Delo je obsežno, poglobljeno analiza političnega in vojaškega položaja na Stajerskem leta 1941/42, v povezavi z vseslovenskim osvobodilnim gibanjem.

10. Matveje Hec: Ljudje na prelomnici. Znani partizanski pripovednik v tem obsežnem delu opisuje dogodke in razmere na Notranjskem leta 1942, delovanje prve ljudske oblasti na osvobodljeno ozemlju in prvo italijansko ofenzivo. Junaki Hecovih zgodb so kmetje, aktivisti in partizani, pobudniki in nosilci revolucionarne akcije, življenjsko nepovratni in resnični. Zaradi teh značilnosti je delo dragoceni dokument revolucionarne dobe.

11. Vladimir Lakovič: Taborišče smrti (Umetniška mapa). Mapa vsebuje trideset grafik akademskega slikarja Vladimira Lakoviča, posvečenih človeškemu trpljenju in nemških koncentracijskih taboriščih. Avtor, ki je sam preživel strahote teh taborišč, je ustvaril ciklus pretresljivih podob, ki same zave govorijo, prečiščeno, da ne potrebujemo pojasnila. Te risbe so pomemben umetniški dokument iz enega najbolj grozljivih poglavij polpreteklih zgodovine. Uvod je prispeval dr. Vladimir Krleža.

cvrkutanje skržatov in obema se je zdelo, da sta popolnoma sama sredi mirnega in temnega morja. Bilo je tako, da bi tudi morju rekla, ker je pod njunima nogama počivalo tako spokoje. Rahli valčki, ki jih povzročajo večno gibanje morja, so jima brizgali po sandalih.

«Kar celo uro sva molčala,» je šepetalo dekle in se zamislilo v to, da je lepota večera ni premočila. Bilo je tiho in spokoje. Nobena vprašanja niso motila nastajajoče noči. Ne tistega starega «Ljubica, ali si srečna?» in onega obdelega «Dragica, na kaj pa sedaj misliš? Kljub temu, da sta molčala, sta govorili njuni duši. Vsako tako izgovorjeno vprašanje je našlo svoj odgovor.

Bal se je prekiniti molk, toda dihal je hitreje in bolj razburjeno. Potem je vendarle spregovoril. In govoril je tako, kot so govorili njegovi predniki in kakor se bodo njegovi potomci: «Moje besede zvene že po obrabljenosti, toda hotel bi, da so za tebe nove,» je dejal in se zazrl v njene temne oči. Dekle je razumelo opravilo in se mu je tiho nasmehnilo. Potem sta si potegnili roke.

«Ladija odpluje pogosto z zamudno,» je ugotavljal on. «Potem pa bi bil skrajni čas.» Spogledala sta se. Se tri minute so preteklo.

«Sedaj je prepozno,» «Misliš?», «Sedaj je prepozno?», «Dvignila sta se. Ura je bila natanko polnoč. Splezala sta čez prvo skalo.

«Ni še prepozno!», Pričela sta teči, vedno hitreje, dokler nista zasopla prišla v pristanišče. Posrečilo se jima je.

«Imela sta srečo!», je dejal mornar, ki je pravkar pričel dvigati pristajalni mostiček.

Potem se je mladi šved z mladim Švicarjem ušel v bar in drug drugemu sta se smejala. Ljubimkanje, najboljšo od dobrih, bo prineslo za božič kup kartin s pozdravi in spomini.

«Cez dvanajst dni boš ti v Stockholmu in jaz v Bernu. Ali mi boš pisal? Pet pism, deset pism in še dve pismi. In razglednič?». «In kaj potem?». «Jo je vprašal. Ni imel poguma, da bi odgovoril. TEBOM ZEPRISELISKAT, kajti vedel je, da lahko nekaj mesecev degradira mali otoček na nivo bledega spomina. In on ga je hotel ohraniti svežega. Niti najmanj ni mislil na to, da bi karkoli objubil. Najinim prijateljem bova povedala, kako si najna sva se imela na dopustu, je končno dejal in obema je bilo hudo. Tada ga je obsedla misel, Misel ga je vsega prevzela.

«Ti, je zaklical, sedaj imaš priložnost. Skupaj sva in skupaj morava ostati. Takoj sedaj in nič več ne smeva čakati! — «Da bi ostala tukaj? je vprašala napol presenečena. — «Da, ostajava tukaj,» ji je odvrnil. «Kasneje za ta korak ne bova imela poguma.»

Mehanično, kakor da bere tiškovino, mu je odgovorila: «Ti si zmešan in kaj bo potem, ko ladija odpluje brez naju?». Takoj jo je potolažil, ko ji je odgovoril: «Prav nič ne bo. — Za zdaj nič, kasneje pa bo že kakor. Imela je pogum. Pozabila je na vse norme, katere so ji vtepli v dvajsetih letih njenega življenja; segla je z roko na hrbet, kjer ji je visela torbica z dokumenti in z odločno njeno ustanovitve. Bil je komandir posebne čete pri Vrhovnem štabu, a Prvo proletarsko brigado je preživel prvo in drugo sovražno ofenzivo in se pozneje vrnil v Slovenijo. Njegovo delo je avtentičen dokument o delovanju Slovenske vojske v Srbiji med narodnoosvobodilno vojno.

4. Stane Suštarščič: Kovači lepših dni. Avtor se je leta 1942 pridružil partizanom na Dolenjskem. V drugem bataljonu Tomšičeve brigade se je boril po Dolenjskem in Notranjskem. Zaradi svoje iznajdljivosti in hrabrosti je postal namestnik komandanta bataljona. Udeležil se je pohoda XIV. divizije na Stajersko. Proti koncu vojne je bil v Sercejevi brigadi, osvobodil se je dočkal na Koroskem. Njegovim spominom dajejo posebno vrednost bogata osebnostna doživetja in živahno pripovedovanje.

5. Aleksander Vojnovič: Beli begovi Pohorja. Povest opisuje eno od epizod iz bojev Pohorskega odreda, težke dni zimske ofenzive leta 1944, ko se odred po zaslugi partizanskega obveščevalca — nemškega žandarja — za nekaj dni pripravi blizu nemških položajev, toda izven obroča, Nemci udarijo v prazno.

6. Alojz Ravbar: Iz viharnih dni. Zanimive zgodbe iz osvobodilne vojne, ki so nastale na osnovi resničnih dogodkov in avtorjevih osebnih doživetij, ko je partizani po Dolenjskem, Gorenjskem in Primorskem. Junaki teh zgodb so partizanski obveščevalci, kurirji in diverzanti, avtorjevo pero pa seže tudi v nasprotni tabor, med belogardiste, in v koncentracijsko taborišče. Z dogodki bogata vojna stvarnost je zgornja še sama po sebi. Pisec verno sledi dogajanju, posega pa tudi v notranje doživljaje svojih junakov.

7. Katja Spur: Slepota v pregnanstvu. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče.

8. Anton Milčič: 22.000 km od Kragujevca do Kragujevca. I. del. Izredno zanimivi in dragoceni spomini iz prve proletarske brigade. Avtor je bil eden od redkih Slovencev, ki so bili borci te enote od

redov preko Notranjske in Gorenjske na Stajersko. Kot mitraljezeč se je udeležil mnogih bojev na Notranjskem, Gorenjskem in Stajerskem. V borbi na Borovljah je bil ranjen, njegova enota pa razbita. Vrnili se je na zdravljenje na Dolenjsko. Njegovi spomini so živo in zanimivo pričevanje borca o ljudeh in dogodkih, ki že postajajo zgodovina.

9. France Filipič: Pohorski bataljon. Druga izpopolnjena izdaja knjige o Pohorskem bataljonu je plod sedemnajstletnega raziskovalnega dela. V njej so osvetljene dokumentirane vse bataljonske akcije, podatek pa je na zadnji bor-

bi, v kateri je bataljon do zadnjega moža padel. Delo je obsežno, poglobljeno analiza političnega in vojaškega položaja na Stajerskem leta 1941/42, v povezavi z vseslovenskim osvobodilnim gibanjem.

kretno vrgla med skaloje usnjeno knjižico. «Moj potni list. Imaš svojega pri sebi?»

Za trenutek se mu je zdelo, da vidi prikazen, na račun katere je še pred sekundami zbijal šale. Potem je tudi sam vrgel potni list za njenim. Ljubezen potrebuje potrdilo. «Pa poizkusiva!» je dejal.

Cas je tekkel brez besed. Pogum, s katerim sta se bila odločila ostati na otoku, je pri tem igral pomembno vlogo. Torej, poizkusita!

«Se deset minut manjka do polnoči,» je dejala mirno, «ko preteče teh deset minut, bova zaslišala sireno s parnika. — Ali bodo šli potniki? — Verjetno ne.»

Pojavile so se nove težave. Dovoljenje za bivanje, postelja, delo in jezik...

Ah, kaj bil Stari, ki bodo pomembne šele pojutrnjem.

«Ostala bova skupaj, ne glede na vse, kar pride,» je dejala. Njene oči so bile polne sreče, toda kljub temu je skrivaj pogledovala na uro.

«Še pet minut.» Smeje sta primejala uri.

«Ladija odpluje pogosto z zamudno,» je ugotavljal on.

«Potem pa bi bil skrajni čas.» Spogledala sta se. Se tri minute so preteklo.

«Sedaj je prepozno,» «Misliš?», «Sedaj je prepozno?», «Dvignila sta se. Ura je bila natanko polnoč. Splezala sta čez prvo skalo.

«Ni še prepozno!», Pričela sta teči, vedno hitreje, dokler nista zasopla prišla v pristanišče. Posrečilo se jima je.

«Imela sta srečo!», je dejal mornar, ki je pravkar pričel dvigati pristajalni mostiček.

Potem se je mladi šved z mladim Švicarjem ušel v bar in drug drugemu sta se smejala. Ljubimkanje, najboljšo od dobrih, bo prineslo za božič kup kartin s pozdravi in spomini.

«Cez dvanajst dni boš ti v Stockholmu in jaz v Bernu. Ali mi boš pisal? Pet pism, deset pism in še dve pismi. In razglednič?». «In kaj potem?». «Jo je vprašal. Ni imel poguma, da bi odgovoril. TEBOM ZEPRISELISKAT, kajti vedel je, da lahko nekaj mesecev degradira mali otoček na nivo bledega spomina. In on ga je hotel ohraniti svežega. Niti najmanj ni mislil na to, da bi karkoli objubil. Najinim prijateljem bova povedala, kako si najna sva se imela na dopustu, je končno dejal in obema je bilo hudo. Tada ga je obsedla misel, Misel ga je vsega prevzela.

«Ti, je zaklical, sedaj imaš priložnost. Skupaj sva in skupaj morava ostati. Takoj sedaj in nič več ne smeva čakati! — «Da bi ostala tukaj? je vprašala napol presenečena. — «Da, ostajava tukaj,» ji je odvrnil. «Kasneje za ta korak ne bova imela poguma.»

Mehanično, kakor da bere tiškovino, mu je odgovorila: «Ti si zmešan in kaj bo potem, ko ladija odpluje brez naju?». Takoj jo je potolažil, ko ji je odgovoril: «Prav nič ne bo. — Za zdaj nič, kasneje pa bo že kakor. Imela je pogum. Pozabila je na vse norme, katere so ji vtepli v dvajsetih letih njenega življenja; segla je z roko na hrbet, kjer ji je visela torbica z dokumenti in z odločno njeno ustanovitve. Bil je komandir posebne čete pri Vrhovnem štabu, a Prvo proletarsko brigado je preživel prvo in drugo sovražno ofenzivo in se pozneje vrnil v Slovenijo. Njegovo delo je avtentičen dokument o delovanju Slovenske vojske v Srbiji med narodnoosvobodilno vojno.

4. Stane Suštarščič: Kovači lepših dni. Avtor se je leta 1942 pridružil partizanom na Dolenjskem. V drugem bataljonu Tomšičeve brigade se je boril po Dolenjskem in Notranjskem. Zaradi svoje iznajdljivosti in hrabrosti je postal namestnik komandanta bataljona. Udeležil se je pohoda XIV. divizije na Stajersko. Proti koncu vojne je bil v Sercejevi brigadi, osvobodil se je dočkal na Koroskem. Njegovim spominom dajejo posebno vrednost bogata osebnostna doživetja in živahno pripovedovanje.

5. Aleksander Vojnovič: Beli begovi Pohorja. Povest opisuje eno od epizod iz bojev Pohorskega odreda, težke dni zimske ofenzive leta 1944, ko se odred po zaslugi partizanskega obveščevalca — nemškega žandarja — za nekaj dni pripravi blizu nemških položajev, toda izven obroča, Nemci udarijo v prazno.

6. Alojz Ravbar: Iz viharnih dni. Zanimive zgodbe iz osvobodilne vojne, ki so nastale na osnovi resničnih dogodkov in avtorjevih osebnih doživetij, ko je partizani po Dolenjskem, Gorenjskem in Primorskem. Junaki teh zgodb so partizanski obveščevalci, kurirji in diverzanti, avtorjevo pero pa seže tudi v nasprotni tabor, med belogardiste, in v koncentracijsko taborišče. Z dogodki bogata vojna stvarnost je zgornja še sama po sebi. Pisec verno sledi dogajanju, posega pa tudi v notranje doživljaje svojih junakov.

7. Katja Spur: Slepota v pregnanstvu. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče. Dokumentarna pripoved o družini Lazič, ki so jo Nemci leta 1941 izgnali v taborišče.

8. Anton Milčič: 22.000 km od Kragujevca do Kragujevca. I. del. Izredno zanimivi in dragoceni spomini iz prve proletarske brigade. Avtor je bil eden od redkih Slovencev, ki so bili borci te enote od

redov preko Notranjske in Gorenjske na Stajersko. Kot mitraljezeč se je udeležil mnogih bojev na Notranjskem, Gorenjskem in Stajerskem. V borbi na Borovljah je bil ranjen, njegova enota pa razbita. Vrnili se je na zdravljenje na Dolenjsko. Njegovi spomini so živo in zanimivo pričevanje borca o ljudeh in dogodkih, ki že postajajo zgodovina.

9. France Filipič: Pohorski bataljon. Druga izpopolnjena izdaja knjige o Pohorskem bataljonu je plod sedemnajstletnega raziskovalnega dela. V njej so osvetljene dokumentirane vse bataljonske akcije, podatek pa je na zadnji bor-

bi, v kateri je bataljon do zadnjega moža padel. Delo je obsežno, poglobljeno analiza političnega in vojaškega položaja na Stajerskem leta 1941/42, v povezavi z vseslovenskim osvobodilnim gibanjem.

10. Matveje Hec: Ljudje na prelomnici. Znani partizanski pripovednik v tem obsežnem delu opisuje dogodke in razmere na Notranjskem leta 1942, delovanje prve ljudske oblasti na osvobodljeno ozemlju in prvo italijansko ofenzivo. Junaki Hecovih zgodb so kmetje, aktivisti in partizani, pobudniki in nosilci revolucionarne akcije, življenjsko nepovratni in resnični. Zaradi teh značilnosti je delo dragoceni dokument revolucionarne dobe.

11. Vladimir Lakovič: Taborišče smrti (Umetniška mapa). Mapa vsebuje trideset grafik akademskega slikarja Vladimira Lakoviča, posvečenih človeškemu trpljenju in nemških koncentracijskih taboriščih. Avtor, ki je sam preživel strahote teh taborišč, je ustvaril ciklus pretresljivih podob, ki same zave govorijo, prečiščeno, da ne potrebujemo pojasnila. Te risbe so pomemben umetniški dokument iz enega najbolj grozljivih poglavij polpreteklih zgodovine. Uvod je prispeval dr. Vladimir Krleža.

ŠE EDEN OD NAŠIH PRI FILMU

Aleksij Pregarc iz Ricmanj svetovalec izdajalskega kralja

Pri filmu «Inki» italijansko-jugoslovanske koprodukcije sta sodelovala še Demeter Bitenc in Stane Rastresen

Pred nedavnim smo se v naglici sestali z mladim Aleksijem Pregarcem. Spominjamo se ga še iz časov, ko je bil gojenec dramske šole pri gledališču v Trstu, pozneje je nastopal na radiu, sedaj je pa že nekaj časa v Ljubljani. Igralstvo je čutil v sebi kot poklic. Ker pa je Pregarc ob enem človek, ki ne more čakati, da bi mu drugi ravnali pot temveč si jo raje utira sam. Sedva se nikjer ni maral preveč vezati. V Ljubljani je sodeloval pri Mladinskem in Eksperimentalnem gledališču, v letni sezoni zlasti v Franciji v zadnjem času velik uspeh.

Ko pa se mu je ponudila priložnost, poskusiti se v filmu, je to priložnost pograbil z vso osebnostjo. Film ga je vedno mikal že zaradi tehniške dela in v nasprotju z mnogimi, ki se težko odločijo, kje jim pravzaprav delo bolj ugaša, ali v gledališču ali pri filmu, se Pregarc počuti pri filmu doma. Seveda pa to še ne pomeni, da ne bi kdaj rad nastopil tudi na gledališkem odru.

Ze samo po italijanskih vesteh o snemanju raznih filmov v Jugoslaviji moramo priti do zaključka, da mora biti te kooperativne dejavnosti precej. Razne italijanske proizvodilne družbe so ugotovile, da se jim mnogo izplača sodelovanje z jugoslovanskimi filmskimi servisi. V tem pogledu si je ljubljanski Servis film pridobil zelo ugled in tuji producenti zelo cenijo njegove tehnike. Navadno pride proizvajalna družba snemat film, ko ima vse ostalo že pripravljeno, to se pravi, ko ima že tudi izbrane in določene igralce. Vendar včasih izbere tudi nekaj domačih in producenti te igralce vedno bolj upoštevajo kot resne sodelavce in tudi prave umetnike.

Ljubljanski Servis film je poklical Aleksija Pregarca na sodelovanje z režiserjem Parolinjem. Imel je manjšo vlogo v filmu «Stari testament». Prav pri Servisu filmu pa je Pregarc spoznal tudi režiserja Guido Malatesta, ki je v Sloveniji snemal film «Inki» (V italijanski se ta naslov za sedaj glasi «Maciste contro i cacciatori di teste»). V tem filmu sodelujeta še ljubljanski igralec Demeter Bitenc ter član tržaškega Slovenskega gledališča Stane Rastresen. Najbolj pomembno vlogo med temi tremi ima Bitenc, ki je izdajalski kralj Inkov; ta kralj je prešel med lovce na glave. Pregarc je konsulent tega kralja, medtem ko je Rastresen pravi kralj Inkov. (V glavnih vlogah nastopata Laura Brown in Kirk Morris.) Gre za

komercialni film, kakršni imajo zlasti v Franciji v zadnjem času velik uspeh.

Italijanski filmski producenti so po predpisih vezani, da morajo delo filma posneti doma. Ker vsi trije omenjeni slovenski igralci nastopajo tudi v prirozi, ki so bili snemani v Rimu, so pred kratkim potovali v Rim na snemanje. Pregarc je bil 23 dni v Rimu in v tem času je bilo 8 dni pravega snemanja. Glede bivanja v Rimu se je Pregarc zelo pohvalno izrekel o gostilništvu.

Pri obeh navedenih filmih je Pregarc svoje delo zaključil, toda kmalu pojde v Split, kjer režiser Mauri snema film «Rabenek — vražji pirat». Dogovor pa ima že za sodelovanje pri nadaljnjih dveh koproducijskih filmih v Ljubljani. V kratkem času torej pet filmov — za začetek prav gotovo udično.

(Omenili nismo, da ima Pregarc obraz poraščen s črno brado, kot je videti tudi na sliki; to je bilo potrebno zaradi zadnje vloge.)

GYULA ILLYÉS

Ljudstvo s puste

Obrobne slovenske založbe nimajo samo namena posredovati ljudem svojega očnega področja, ampak tudi predstavljati kulturne in gospodarske dosežke določenega teritorija širši javnosti, temveč imajo gotovo še eno pomembno nalogo, namreč to, da širši slovenski javnosti posredujejo tudi kulturne stvaritve sosednjih narodov. Tako je tudi Pomurska založba kot poklicana za to, da slovenskemu bralcu posreduje duhovno vrednost sosednjega madžarskega naroda, ki jih Slovenci pravzaprav skoraj ne poznajo.

V takem posredovalnem smislu predvsem moramo ocenjevati tudi najnovejšo publikacijo Pomurske založbe, knjigo «Ljudstvo s puste», ki jo je napisal Gyula Ilyés, in ki je v prevodu Stefana Sedone te dni prišla na knjigarniške police. Gyula Ilyés je eden najbolj znanih sodobnih madžarskih slovenskih zgodovinarjev, je pa tudi esejist, pesnik, pisatelj in dramatik. Slovenski bralci ga lahko poznajo po obširni biografski knjigi o madžarskem revolucionarnem pesniku Petőfiu, ki je v slovenski izšla pred dobrim letom. Drugi pa ga bodo spoznali po knjigi «Ljudstvo s puste», ki bo našim ljudem približala življenje tistega dela madžarskega ljudstva, cerkvi, solo, parki in igrišču, celim naseljem kmečkega proletariata in seveda ogrom-

nimi obdelovalnimi površinami. Pusta v madžarski namreč ne pomeni le kot morje brezkonnih pašnikov, temveč pomeni tudi aredešče velikega posestva z naseljem in najbolj potrebnimi objekti, ki sodijo k kmečkim naselbinam. Ta svet ljudi s puste pa predstavlja seveda posebnost, ki je zamikala avtorja, da mu je posvetil celo knjigo, pristno toliko bolj, ker je tudi pisatelj sam izšel s puste.

Knjiga «Ljudstvo s puste» ni roman, niti ni to sociološka študija temveč je to poljudnoznanstveni spis in spominsko delo obnem. Avtor nam v prepletanju svojih osebnih spominov, zgodovinskih, socialnih in kulturnih elementov postopoma razkriva bedno življenje kmečkih proletarcev na velikih grofovskih posestvih, njih tekoče delo, skromno življenje, otlopost, ponižnost in vdanost v usodo.

Knjiga je morda malce dolgovetna in bi morda nekateri odstavki, ki se ponavljajo, brez škode odpadli. Morda bo slovenskemu bralcu ta svet vendarle tudi toliko tuj, da ga tematika ne bo tako privlačila. Vsaj ne povprečnega bralca. Tistemu, ki bo knjigo vzel v roke in ki bo hotel spoznati edinstveni svet prostornih madžarskih ravnin, pa bo ta knjiga povedala marsikaj novega.

Sl. Ru.

Stane Rastresen, član Slovenskega gledališča v Trstu, pri filmu tudi ni več novinec. Doslej je nastopil že v raznih filmih, pred kratkim pa je bil zaradi snemanja filma «Inki» tudi v Rimu. Na sliki, ki je bila posneta v odmoru med snemanjem filma «Sam proti Rimu», je Rastresen prvi z leve

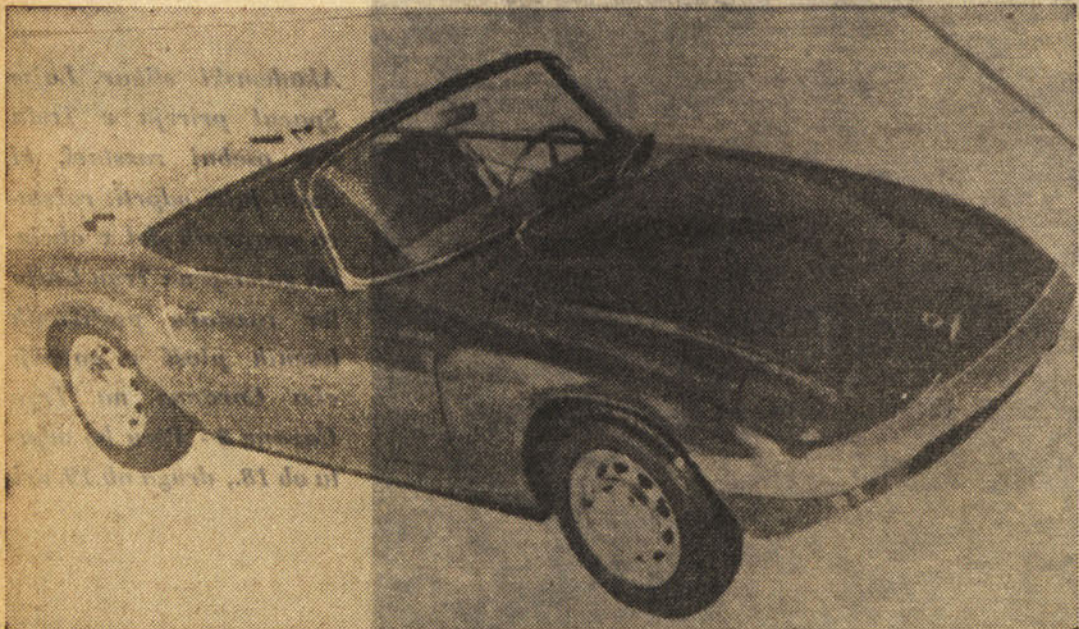
Knjige, ki jih bo izdal zavod Borec v l. 1963

Tik pred koncem hajke pa padeta v roke Nemcev partizanski sodelavci, ki edini vesta, kje se nahaja odred. Po dinamičnosti in napetosti zapletu partizani osvobodijo ujeti dekleti in se sprejeto umaknejo uničenju.

6. Alojz Ravbar: Iz viharnih dni. Zanimive zgodbe iz osvobodilne vojne, ki so nastale na osnovi resničnih dogodkov in avtorjevih osebnih doživetij, ko je partizani po Dolenjskem, Gorenjskem in Primorskem. Junaki teh zgodb so partizanski obveščevalci, kurirji in diverzanti, avtorjevo pero pa seže tudi v nasprotni tabor, med belogardiste, in v koncentracijsko taborišče. Z dogodki bogata vojna stvarnost je zgornja še sama po sebi. Pisec verno sledi dogajanju, posega pa

AVTOMOBILIZEM

PRAKTIČNI NASVETI ZA ZIMSKE DNI

Lotus elan je nov športni avto znane tovarne. Karoserija je iz plastične mase, motor Ford 1500 kubičnih centimetrov razvija 100 konjskih sil

Zima je tu. Prvi sneg je že pobil bližnje griše. Ulice so še čiste, vendar le nekaj kilometrov iz mesta so poti pokrite z belim ogrinjalom. Mraz ali bolje nižja temperatura, pa se je lotila tudi samega mesta. Sedaj je čas, da pomislimo tudi na svoje vozilo, skrbimo zanj in z njim upravljam. Nekoliko drugače, nego smo delali poleti. V spodnjih vrsticah bomo navedli nekaj praktičnih nasvetov, drobnarije, ki pa kljub temu znatno vplivajo na življenjsko dobo avtomobila.

Zjutraj, ko prvič poženemo motor ne smemo z zaganjanjem vztrajati več kot deset sekund. V primeru, da motor ne steče, izstopimo iz vozila ter v vključeno prestavo pomaknemo avtomobil naprej in nazaj, da se bati odlepil od valjev. Šele nato poskusimo v drugi in motor se bo lažje vnel.

Ne smemo voziti z vključenim starterjem. Ako motor zaradi mrzlega zraka ne zmore takoj svoje sile, naladujemo po časi, dokler se voda ne segreje in doseže vsaj 70 stopinj.

Posebno moramo skrbeti za pnevmatike. Predvsem v tej sezoni ne smemo na pot z močno obrabljeno gumijasto prevleko. Ko površina ni več hrupava, kolo rado drsi, posebno če so tla mokra, zaledenela ali zasnežena. Zaradi na pnevmatiki morajo biti vsaj dva milimetra globoke, da dobro prijemajo.

Naslednja dva nasveta sta važna posebno za one smučarje, ki gredo na sneg za dalj časa in pustijo vozilo kar na odprtem. Po dolgem parkiranju na mrazu se vrata včasih nečisto odprejo. V tem primeru jih ne smemo forsirati. Po vsaj verjetnosti so gumijaste obloge vrat in prtljagov zaledenela in se prilepijo. Vzeli bomo krpo namočeno v vroči vodi in jo potisnili v špranje, dokler se ne lozi od tla. Ne nevarnosti se lahko izognemo, ako nekajkrat v mesecu prevlečemo gumijaste obloge z "Lockeed" preparatom.

Ravno tako se zaradi ledu lahko prilepijo štitci na vetrobrano. Tudi v tem primeru bo dovolj nekaj tople vode, da se

KAJ VSE SE ČITA NA GLASOVNICAH

Raje kot glavo teleta imam pečenko svineta

Povsod po svetu je pač tako, da po vsaki volitvi objavi volilna komisija volilne rezultate, število glasov, ki so jih prejeli posamezne liste ali posamezni kandidati in imena glasovnic, ki so bili izvoljeni. Natančno se ve, koliko je bilo volivcev, koliko je bilo oddanih glasov in koliko je bilo med temi volilnih in tudi nevolilnih.

O nevolilnih glasovih se pravzaprav kaj malo ve. Seveda, so glede tega zelo natančni in strogi predpisi, ki natančno predpisujejo kdaj glasovnica ne more biti veljavna. Najmanjši madež, bodisi od tintnega svinčnika, ustnega rdečila, umazane prsta in podobno, je zadosten vzrok, da se glasovnica razveljavi, ker more biti tisti madež znamenje, s katerim bi se moglo ugotoviti, kdo ga je oddal, s čimer bi, seveda, bila prekršena volilna tajnost.

Prav tako veljajo natančni predpisi glede izpolnitve glasovnice. Kdor se po tem ne ravna natančno in brezpogojno, njegov glas ni veljaven.

To velja več ali manj za volivce, ki so pri izpolnjevanju površni, nerodni, ali pa, ki ne vedo, kako je treba to napraviti. Toda med neveljavne glasovnice pridejo tudi vse tiste, ki jih volivci nalašč nepravilno izpolnijo, ali pa, ki si pri tem opravilu dajejo duška tako, da izrazijo svoje mnenje glede politike, kandidatov in političnih strank na način, ki ni predviden v predpisih o izpolnjevanju glasovnic. Volilna komisija, se razume, ne upošteva takega,

čisto osebnega načina izražanja volivčeve volje, in glasovnico razveljavi.

O teh, tako svojevoljnih izrazih volivčevih mnenj, se pravzaprav zelo malo ve. Kajti vse glasovnice, ki po objavi volilnih rezultatov uničijo in tako izginejo za vselej večjih prav zanimive, svojevrsne, preproste, grobe, a tudi duhovite pripombe.

Vendar pa se kdaj le posreči izvedeti tudi za take vrste izrazov volilnega glasu. Nekdo, ki je imel priložnost in možnost ogledati si glasovnice, ki so bile po razglasitvi avstrijskih volilnih rezultatov za nekaj časa kje spravljene, je objavil nekaj teh pripomb, ki si jih je prepisal z neveljavnih glasovnic.

Jasno, da so vsi, v tej obliki izraženi glasovi, odklonilni, saj vsakdo lahko že vnaprej ve, da bo tako izpolnjena glasovnica neveljavna.

Na neki glasovnici pri občin- skih volitvah v Salzburgu je volivec napisal:

«Izajla 41, verz 42, Stara zaveza».

Cepřav ta glas, kot rečeno, ni bil veljaven, je nekoga člana volilne komisije radovednost le premagala, da je poiskal tisto mesto v Starem testamentu in bral: «Vedite, vi ste iz Niča, vaše nehanje je nično in vas voliti mi vzbuja gnus!».

Volivec, ki je to zapisal, ni imel dobrega mnenja o tistih, ki so se potegovali za zaupanje občanov in bi radi krojili usodo svojega mesta.

Na zelo svojevrsten način je

izrazil svoje mnenje neki tirolski kmet, ki je vtaknil v glasovnico svojo davčno polo. Morda si je mislil, da se bo s tem izognil plačilu davkov. Pa se ni, ker so mu polo, na kateri je bil njegov naslov, kmalu vrnil.

Stevilni so tudi volivci, ki so svojo glasovnico izjavo napisali na glasovnico v verzih.

Takole je napisal neki volivec, po vsem videzu uradnik, na svojo glasovnico:

Ne štejem med nacionaliste, a tudi ne med socialiste, niti nisem demokrat, sem le revna pisarska para, ki najhkrati strada in — gara.

Tale Korošec pa je svoje nezadovoljstvo izrazil nekoliko manj fino, skoro grobo:

Kot volilno živinč sem tu, in, evo vam mojega glasu: «Mu, mu, mu!».

Od vas pa si želim le miru!

Temu precej podoben je naslednji volivec, ki je v uvodu napisal: «Le tele prav neumno, za klavca svojega da glasi!», nato pa nadaljuje:

Bodi pikčast, pisan, črn ali rjav, mi vsak že strah v kosti pogнал.

Z obljubami nas najprej vabijo,

a brž na vse potem pozabijo. Tudi naslednji volivec je izrazil svoje nezadovoljstvo in razočaranje na moč jasno in nedvoumno:

Na led le osel enkrat gre, zato tako sem jo pogruntal: Glasu nikomur ne bom dal! Ni lot za me, prestar sem že!

So pa tudi taki, ki sploh ne znajo izraziti tistega, kar jih tišči, po ovinkih, v rožicah, kot se reče. Bruhnejo kar naravnost, kot bi mahnil s kladivom po glavi. In tak je bil tudi tale, ki je napisal v glasovnico z velikimi nerodnimi črkami takole:

RAJE KOT GLAVO TELETA, IMAM PEČENKO SVINETA.

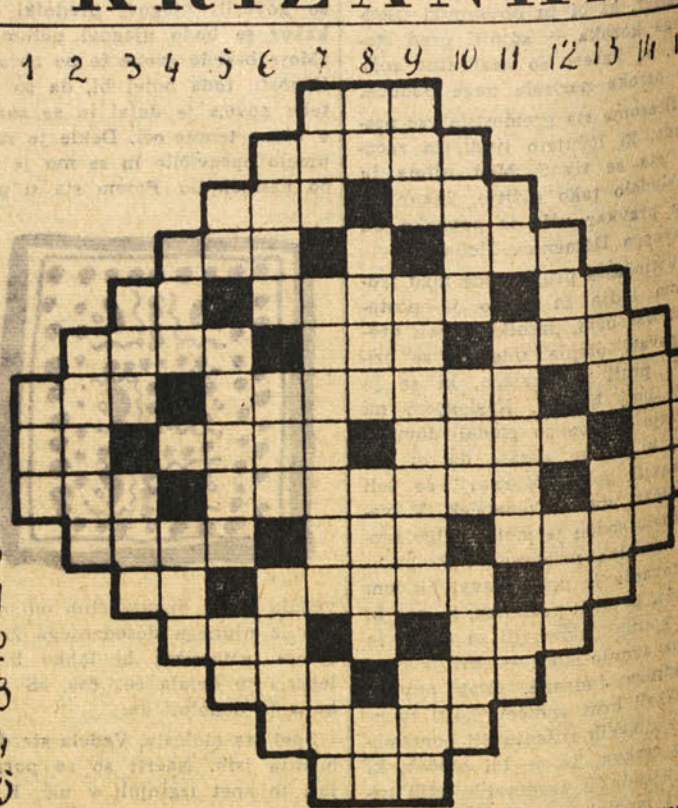
Kako je že dejal neki duhoviti Francoz? «Če si kdo v smešnici privoščil mene, mi v obrambo ne preostaja nič drugega, kot da se z drugimi vred temu smejem!».

Ali je vsakdo, ki se čuti na tak način prizadetega, tudi tak? To pa ni tako lahko. Za to je potreben močan značaj in široka duša. Majhen človek se bo skušal prejši ali slej nad avtorjem zvesti in se maščevati. Toda v primerih, ki so navedeni zgoraj, ko so izrazi anonimni in ko so prizadete politične stranke in njih kandidati, se morejo nad nikomur maščevati. Zato v resnici ne preostaja nič drugega, kot da se vsi skupaj — smejajo.

— Brž ko zagledaš podmornico, poskusi, da te bodo opazili!

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. dostojanstvenik; 2. moško ime; 3. čas, lokal; 4. svetloba, sorodnik; 5. zaimek, nakaza, predlog; 6. kurivo, zaimek, brežina; 7. športni izraz, rejec malih živali, žensko ime; 8. konica, moško ime, pijača, latinski veznik; 9. drevo, vojak, strast; 10. izkopanina, zaimek, rimska pokrajina; 11. zaimek, izguba, reka v Aziji; 12. izguba kralja, ljudska organizacija; 13. posoda, ptica; 14. nevaren človek; 15. rastlina.

NAVPIČNO: 1. znak; 2. dom nomadov; 3. domača žival, pijača; 4. sorodnik, pojav pri gorju; 5. nota, južna rastlina, karta; 6. planet, zaimek, nekretnost; 7. kovina, zemljepisni pojav na Krsu; 8. kemična krmiva za znano kovino, zgodnja turška pristanišča, veznik; 9. dranski otok, kraj ob jugovzhodni zapadni meji, glavni, žensko ime, plačilo, rimsko žanštvo; 11. otok ob francoski obali, kmetstvo orodje, del vozov; 12. naglica, domača žival; 13. ameriška država, pripadnik evropskega naroda; 14. pokrivalo; 15. sorodnik.

Je Adam jedel marelico?

«Adam v raju ni ugriznil v jabolko, kajti Eva mu je mogla ponuditi marelico». Tako zatrjuje Tatham Whitehead, troj človek, ki se na zadevo dobro spozna. Omenjeni gospod, ki je star okoli 40 let, je eden najbolj znanih angleških botanikov in profesor na vseučilišču v Bangoru. Trenutno pripravlja knjigo o rastlinstvu v predgovodinski dobi.

«Po tem, kar nam pravi Geneza — pravi angleški profesor — moramo računati, da je bil zmeljski raj nekje v Mezopotamiji. Prav, Če je to tako, so jabolka, prava jabolka, prišla v to področje pozneje. V tej svetopisemski in predsvetopisemski dobi sta na tem področju uspevali le dve vrsti sadnih dreves in sicer marelice in jabolka. Toda vrste kotonja. Toda ta jabolka nimajo prijetnega okusa, da bi mogla zapeljati v greh človeka. Potemtakem je mogla Eva zapeljati Adama edino le z marelicami».

Neki angleški list, ki ga je zanimalo, kakšna bo reakcija teologov na gornjo trditve, je posameznim duhovnikom različnih veroizpovedi postavil nekaj vprašanj in vsi so teorijo an-

gleškega strokovnjaka vzeli z dokajšnjo prizadetostjo. Pravijo, da ni važno, s katerim sadežem je Eva Adama zapeljala, pač pa da je važen simbolizem pomen tega. Edini duhovnik, ki je bil nad tem pisanjem ogorčen, je znani cerkveni zgodovinar Austin Farrer, ki je rekel: «Te teorije o marelici ne moremo sprejeti. Če predstavljata simbol tega jabolka, mora ostati jabolko».

Londonski anglikanski škof Robert Stopford pa ni bil tako hudo prizadet. Pač pa je razlagal britanskega botanika o jabolku, ali točneje marelici vse drugače sprejel. Whiteheadovo razlago je komentiral takole: «Whitehead ima morda prav. Toda tudi če bodo teologi njegovo teorijo sprejeli, temelji naše vere ne bodo občutili nobenega udara ali potresa. Poleg tega je jabolko prišlo že v našo tradicijo in potrebnih bi bilo najmanj dve sto let, preden bi ga marelica mogla izpodrinuti iz izražanja in domišljije vernikov».

Pater David Norris, ki je dedna roka westminstrskega katoliškega nadškofa, ni takoj odgovoril. Najprej se je posvetoval s svojimi teološkimi strokovnjaki in predložil nato je rekel, da Whiteheadovo kodkritično prav nič ne spreminja na stvari, še najmanj pa spreminja svetopisemsko zgodovinsko točnost.

Podobni odgovori so bili odgovori skoraj vseh katoliških cerkvenih mož, ki so bili glede tega anketirani. Najbolj konkreten je bil vse-kakor anglikanski duhovnik Collins, ki je znan tudi kot zagovornik razorožitve, predvsem kar se tiče atomskega orožja. Ko so Collinsu postavili vprašanje, kaj meni o jabolku odnosno marelici, je bruhnil v krah in rekel: «Se nikoli nisem slišal nič bolj zabavnega. Jabolko ali marelica? To ne spremeni ničesar, svet bo ostal pri tem takšen, kakršen je».

V Sovjetski zvezi potrošijo preveč bakra in bron za številne pomonike, je grajal premier Hruščov in dejal: «Ča baker, ki ga uporabimo iz tujine, moramo dati zlato».

Priporočil je, naj bodo državljani nekoliko bolj skromni pri uporabi te kovine za okrasne svetilke, za razne ograje in dekoracije.

O tem poročajo zadnji čas tudi nekateri sovjetski listi.

Veljaven od 2. do 8. decembra

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Napet teden poln presenečenj. Počutili se boste zelo dobro in stili na pot osvajanj. Imali boste uspeh in boste uresničili skrivno željo. Zanimiv razgovor in sestanek. Pazite na zdravje in bolj skrbite za svojo zunanost.	LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Srečna srečanja v sredini tedna. Čaka vas preizkušnja, ki pa jo boste dobro prestali. Kratkotrajna nasprotovanja v soboto. Spoznali boste neko skrivnost, ki vas bo presenetila.	STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Manjše neprijetnosti in družini. Mračne misli nič ne pomagajo. Pogum, vse se bo dobro uredilo. Nepričakovani godek lahko privede do dobrega zaslužka. Zanimivo pismo iz tujine.
BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Skrbni in razmišljanja zaradi nekega sestanka. Predvidno je na mestu ne zaupajte preveč ne morejo nad kandidati, se ljubam. Na poslovnem področju nekatere zanimive stvari, ki jih lahko dobro izkoristite.	DEVICA (od 23. 9. do 22. 10.) Odiščilni dnevi za neko vprašanje, katerega rešitev pa bo dokaj pomemben. Bodite optimističnejši in bolj zaupajte v samega sebe, saj bo vse postalo lažje in lahko mnogo uresničite.	KOZOROG (od 22. 12. do 21. 1.) Nepričakovano boste vzbudili zanimanje pri neki osebi. Vase de- lo bo doseglo upravo priznanje in usilni vaše zaupanje vaše okolice. Slična srečanja bodo odprla nove poti.
DVOJKA (od 21. 5. do 20. 6.) Pripravlja se nekaj novega. Po vsej verjetnosti bo v četrtke zvečer nastopila odlična priložnost. Zvezde gledajo na vas prijetljivo in lahko marsikaj uresničite, seveda, ne povsem brez lastnega truda.	TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Nepričakovane simpatije bodo povzročile, da vam bo srce bilo hitreje. Kratkotrajno neurje in zelo sončna nedelja. Nepričakovane nasprotujoče si vesti.	VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Ponor na tretjega človeka. Ugodne zvezde, da rešite neko delovno vprašanje. Neki cilj vprašanje. Neki cilj je zelo blizu. V soboto prijeten večer, poln presenečenj. Razgovori.
RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Vzbuđili boste živahno zanimanje. Oblik na vašim ljubezenskim odnosom. Sanje, ki imajo malo preroškega. Delo bo nekoliko težavno, vendar bo prineslo ugodne rezultate. Čudno srečanje proti koncu tedna.	SKORPIJON (od 22. 10. do 21. 11.) Pozor pred iluzijami. Nekaj nepravilnosti in za to boste morali spreminiti svoje načrte. Vse pa boste ugodno uredili, če se boste resnično potrudili in zastavili vse svoje sile.	RIBI (od 20. 2. do 19. 3.) Dnevi bodo nekoliko mračni. Neki neugodni prepir. V petek bo vaše selje prevezlo vaše srce. Ne pozabite, na zdravje. Izvedeli boste zanimivo novost, in na vidiku je tudi daljše potovanje.

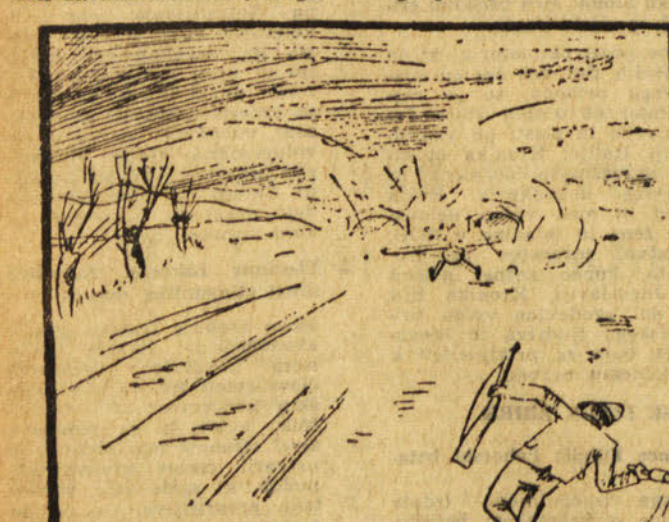
POVEST PARTIZANSKE ZMESTOBE po Tonetu Seliskarju ilustriral Albert Sirk

Tovariši so iztesali krsto, otroci so jo obsuli s cvetjem. Partizanke so nosile trnov venec, partizani so nemo hodili za krsto do majhnega vaškega pokopališča.

Zakopali so Sonjo. Iz pušk ji je zadonel rafal v poslednji pozdrav. — Z dvignjenimi glavami so šli tovariši po težki ločitvi v nove borbe — zmagi naproti.

Tudi Krško polje so napadli partizani. Uničili so nemško letališče in letala. Zopet se je izkazal Pavlek. Postal je vodnik. «Kmalu boš general,» se je šalil Ort.

Takratna fašistična Italija je položila orožje. Vračali so se iz taborišč. Tudi Pavlekova mati se je vrnila. «Ti moj sin!» ga je krepko objela. «Skupaj se bova borila do končne zmage.»

Maksove dogodivščine

Naših krajev

T E D E N

Vprašanje novega občinskega odbora za tržaško občino, ki naj bo izraz volinilnih izidov, se vedno ni dokončno rešeno, čeprav so njegovi načelni obrabi v glavnem znani. Kršćanska demokracija je izrazila pripravljenost na tribarvalni manjšinski odbor v sodelovanju KD-PSDI-FRI, odločno prekinila z liberalci in prepustila vprašanje sodelovanja s PSI bodočemu razvoju. Na ta predlog KD so prvi reagirali liberalci, seveda ogorčeno. PSDI se še ni dokončno izrekla glede vabila, da mora prej pobližiti se nekatere strani vprašanja, vendar pa se zdi, da je načelno naklonjena tribarvalnemu odboru, kar velja tudi za FRI, ki je prav večerj dal svoj načelni pristaneč. Sicer pa bo to vprašanje rešeno v najkrajšem času.

Posredno lahko na volitve navezujemo tudi kongres tržaške federacije KPI, ki se je manifestativno zaključil v nedeljo z javnim zborovanjem senatorja Terraccina, dejavnost v središču tedna z izvojitvijo novih vodstvenih organov tržaške federacije, pri čemer je bil za tajnika potrjen prof. Paolo Sema, medtem ko tudi sicer v sestavi novih organov ni opaziti pomembnejših sprememb.

Študentsko življenje je bilo — kar je v ostalem že trajna značilnost italijanskega pa tudi tržaškega notranjega življenja — tudi v tem tednu zelo razgiban. V petek so stavkali delavci ladjedelnice Sv. Marka v podporo delavcem iz tega podjetja, ki delajo začasno v tržaški ladjedelnici. Večera so stavkali mesarski pomočniki, še 17 dni traja stavka pomožnega osebja v otroških vrtcih OAI, za danes je najavljena stavka zakupnikov železniških služb, na sosedu pa so v teku razgovori za arbitražno rešitev spora v Ortonu.

Z vsako aktualnostjo je stopilo na dan tudi drugo vprašanje, ki resno zaskrblja naše kmetovalce, prvenstveno živinorejce in posredno vsa tržaška javnost. Gre za vprašanje milne pomoči kmetijstvu in za vprašanje cene mleka. V tej zvezi je prišlo do sestanka živinorejcev na Repentabru, do anknetnega sestanka živinorejcev v našem uradništvu in končno do sestanka županov šestih okoliških občin na repentaborskem županstvu, na katerem so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo sprejem dr. Mazzini in takojšnjo konceptno pomoč kmetijstvu. V tej zvezi pa je treba tudi povedati, da je vladni gen. komisariral nakazal za pomoč kmetijstvu še 7.900.000 lir tako da znaša sedaj skupni prispevek oblasti kmetijstvu 15 milijonov lir, kar pa je seveda znatno premalo.

Od okoliških občin sta imela sejo občinskega odbora v Nabrežini in v Miljah. V Nabrežini so razpravljali o razširitvi stala občinskih uslužbenec, o prevzemu službe pobiranja smeti v občinski rezi in o drugih manjših in tekočih vprašanjih, v Miljah pa med drugim tudi o vprašanju kmetijstva, v Miljah so se na pobudo občinske uprave naobčevala tudi antisfašistična praznovanja in v četrtek je na takemu in antisfašizmu na Primorskem govoril prof. Carlo Schiffrer.

Na tržaški prefekturi je bil v petek sestanek v zvezi s krizno pri tržaškem Rdečem križu, ki je zašel v zelo hude finančne težave, ki ogrožajo delovanje službe za takojšnjo pomoč.

V sredo 28. nov. je bil na generalnem konzultu FLRJ sprejem ob državnem prazniku 1. novembra. Sprejema so se udeležili mnogi najvišji predstavniki oblasti z vladnim komisarjem dr. Mazza na čelu in drugi italijanski in slovenski povabljeni.

Za nekoliko folklore iz davnih let — a je noskrbela starinska poštna kočija s katero so v sredo odpeljali iz Milja v Trst v Rim pošto v okviru proslav 100-letnice italijanske pošte. Majhen skok v romantično »retokost je vzbudil mnogo radovednosti, zabavnih pa tudi pikrih komentarjev na sedanost.

Več dni pred današnjo nedeljo je Gorico zajela tišina mrzličnosti, ki je značilna za obdobje pred Andrejevim rojstvom. Opravljenega je bilo izredno veliko dela, da bo ob letošnjem kar najbolje sprejelo letošnjo izdajo tega tradicionalnega praznovanja. Dobrih del skrbni se je vedela organizacija letošnjega sejma na povsem novih temeljih. Sprejela je predlog, izrečen na občinskem svetu, da se tej manifestaciji doda tudi gospodarski prizvok. S tem namenom sta se Zveza obrtnikov in Zveza industrijev močno potrudili in privravnili v dvojni društva »Ginnastica Go-

riziana» razstavo obrtniških in industrijskih izdelkov, sad pridnih delovnih rok kakšnih 70 obratov. Tudi razstavo kmetijskih strojev na trgu na meji v Ul. Boccaccio so sklenili — opolniti: na njej bodo obiskovalci mogli pogledati tudi organizatorjev najti tudi takšne kmetijske stroje, ki so primerni za sodobnejše obdelavo hribovitih predelov, zlasti Brd.

Kategorija gorških avtoprevoznikov je z nedeljsko odlično akcijo demonstrativnega značaja opozorila javnost, predvsem pa pristojne kroge na dve vprašanji, ki jih namoče zaskrbujejo. Gre za uredeitev števila dovoljenj za prevoz blaga čez mejo med Italijo in Jugoslavijo, kakor tudi za dodelitev nadaljnjih količin nafte tovarnim vozilom. Na sestanku avtoprevoznikov na sedežu Zveze industrijev so zbrali delegacije, ki naj bi odšla v Rim trkat na prava vrata, da bi se jim odprla pot do cilja. Ker pa je poslanec Martina obljubil, da bo v Rimu zastavil vse svoje sile in dosegel pravično rešitev te zadeve, so člani delegacije opustili misel na odhod v Rim. Medtem se je že izvedelo, da ustanova za avtomobilski prevoz blaga že sprejema prošnje (ki morajo dospeti najkasneje do 5. decembra) tistih avtoprevoznikov, ki bodo stalno prevažali blago na dolgih relacijah. Navoedite na se tudi uredeitev izstavljanja »belih« kakor tudi »rožnatih« dovoljenj za občasne in krajsa vožnje. Kar se tiče pogonskega goriva so avtoprevozniki na skupščini opozorili na hude gospodarske težave, v katere bodo sami zašli in ki bodo nujno vplivale na celotno našo gospodarstvo, če bodo morali kupovati nafto po višji ceni. Kritizirali so nadalje plačevanje avtomobilске takse za celo leto ko pa na podlagi vladnega dekreta kar 60 dni na leto (nedelje in prazniki) ne smejo s svojimi vozili na ceste, da ne bi oteževali prometa.

PO DOKONČNEM NAKAZILU 15 MILIJONOV LIR PRISPEVKOV

Oblasti naj zvišajo vsoto za pomoč prizadetim kmetom

Zakaj niso hoteli aplicirati določil zakona št. 739 - Kako bodo razdeljevali prispevke, da jih bodo deležni vsi prizadeti kmetje?

V eni prejšnjih števil našega dnevnika smo objavili vest, da je zaradi suše prizadetim kmetovalcem na razpolago 15 milijonov lir prispevka, ki jih bodo na osnovi prijav prizadetih razdelili kmetom v obliki nakupa sene in močnih krmil po polovini ceni, ostalim pa v obliki raznih tehničnih sredstev oziroma priprav. Vprašanje pa je, če je ta pomoč zadostna in zanima nas tudi, kako oziroma po kakšnem kriteriju bodo to pomoč razdeljevali.

Predvsem moramo ugotoviti, kolikšna je škoda, ki so jo utrpeli kmetje zaradi letošnje suše. Prva poročila so si bila soglasna v tem, da znaša škoda več kot milijardo lir ali nad polovico povprečnega pridelka. Sele kasneje so v nekaterih uradih začeli to objektivno število zmanjševati in baje je po zadnjih cenah škoda ocenjena na kakih 800 milijonov lir. Ze tu se s cenili ne moremo strinjati, kajti iz ankete, ki smo jo na svojo roko izvedli na podeželju, smo se lahko prepričali, da znaša škoda več kot polovico izgubljenega pridelka ali v najboljšem primeru polovico povprečne letine. Sicer pa se s število strinjajo tudi vse sindikalne organizacije, o čemer smo lahko brali zavezna poročila.

Vzemimo, da znaša celotna škoda milijardo lir. Prispevek kmetom v obliki 15 milijonov lir predstavlja torej komaj 15 odstotkov celotne škode, kar je — to je menda vsakomur jasno — tako malenkostna vsota, da si z njo ne bi mogli nihče pomagati, seveda če izhajamo iz predpostavke, da bo pomoč enakomerno razdeljena med vse prizadete kmete. In za to moramo takoj v začetku ugotoviti, da je vladni generalni komisariral, ki je nakazal 7 milijonov 900.000 lir, prispeval izredno malo, čeprav je bil obveščen o real-

nem položaju. Toda bistvo zadeve ni v prispevkih, ki so jih nudile te ali one ustanove. Bistvo je, da tržaški uradi določenih ustanov niso hoteli priznati realne škode, ki znaša nad polovico povprečnega pridelka in zaradi česar ni moč aplicirati zakona št. 739, ki predvideva med drugim povrnitev škode v višini 80 odstotkov vrednosti izgubljenega pridelka. Če je aplikacija tega zakona bi namreč prizadeti kmetje dobili zadostneje in le na ta način bi jim omogočili, da se res opomorejo od posledice suše, ki jih je letos tako hudo prizadela.

Zato lahko pristojnim oblastem očitamo, da niso upoštevale dejanskega stanja in da niso ravnale v smislu zakonskih določil.

Toda povrnimo se na pomoč oz. na sredstva, ki so sedaj na razpolago. Predvsem moramo še enkrat poudariti, da je 15 milijonov lir absolutno premajhna vsota, da bi kaj zalegala in je torej zelo tako vsoto, ki bo vsaj delno krila hudo izgubo (če ne nocoje aplicirati zakona 739). Če bi namreč ostalo samo pri 15 milijonih, tedaj se lahko upravičeno vprašamo, kako bodo prispevke razdelili, da bodo kaj zalegli.

Slišali smo, da bodo prispevke razdeljevali na osnovi glav živine v hlevih. Na našem področju je približno 4.000 glav goveje živine (približno 1900 v tržaški, 800 v dolinski, 500 v devinsko-nabrežinski, 400 v zgonski, 200 v repentaborski in 150 v miljski občini), kar pomeni, da bi na vsako glavo živine prišlo recni in pišni 3.750 lir. To pomeni, da bi za ta denar dobil kmet za vsako glavo živine recimo en stot sena, ki ga krava poje skupno z drugimi krmili v največ desetih dneh! Če bi pa prispevke delili na o-

snovi števila krav v hlevu, potem bi se ta vsota le malenkostno zvečala in bi dosegla približno 5.500 lir za vsako kravo oziroma nekaj več kot stot sena.

Po drugi verziji pa naj bi prispevke razdeljevali le onim kmetovalcem, ki so vpisani kot kmetje pri kmetijski bolnišnici blagajni. V tem primeru lahko zračunamo, da bi 15 milijonov lir razdelili med nekaj nad 1000 kmetijskih družin, tako da bi na vsako družino prišlo povprečno po 15.000 lir.

In končno je še tretja verzija, po kateri naj bi upoštevali le kmete, ki so vpisani pri kmetijski bolnišnici blagajni in poleg tega še število glav goveje živine, ki jo imajo v svojih hlevih.

Tu se moramo nujno vprašati — in v tej zvezi želimo tudi pojasniti pristojnega urada — kako bodo prispevke razdeljevali, da bodo res pravično in enakomerno razdeljeni med vse kmete. Ne dvomimo, da razmeroma največjo škodo utrpeli živinorejci, a po drugi strani je tudi res, da je precej kmetov, ki imajo v hlevu morda le glavno ali dve živine, pa so utrpeli veliko škodo v svojih obsebnih vinogradih. Ze ta primer kaže, da število glav goveje živine ne more biti odločilnega pomena, saj poznamo primere, ko so kmetje izgubili letos 60 in več odstotkov vinskega pridelka, da ne govorimo o izgubi na drugih pridelkih.

Zato kmetje upravičeno pričakujejo:

1. Da pristojne oblasti povišajo vsoto, ki je namenjena za pomoč po suši prizadetim kmetom.
2. Da oblasti sporočijo, po kakšnem kriteriju bo pomoč razdeljena.

3. Da bo pomoč razdeljena v najkrajšem času, saj je položaj kmetijstva in je zlasti živinorejce v nadvse kritičnem položaju. Za zaključek bi še radi omenili brezobrestna posojila po 25 tisoč lir na vsako glavo živine, ki jih nudi Tržaška hranilnica in posojilnica v obliki bonov za nakup krmil. Dejstvo je, da naši kmetje nimajo denarja oziroma ne vedo, če bodo prihodnje leto imeli denar, da bodo lahko posojilo vrnili. Zato velika večina kmetov pot posojilo ne more seči, saj ne vedo, če jih prihodnje leto spet ne bo prizadela suša ali kaka druga nadiaga. In to je po drugi strani spet dokaz, v kako slabem gospodarskem položaju živijo kmetovalci tržaškega področja.

SAMATORCA

Ker nimamo v naši vasi šolskega poslopja, morajo otroci, ki sečejo osnovno šolo, k pouku v Sa. lež, tisti pa, ki posejajo trgovski ali industrijski tečaj, morajo vsak dan na Prospek. Skoraj vsi naši učenci in dijaki se vozijo v šolo s kolesom. Do sedaj je bilo vse prav, saj je navezavale tudi kolerio, da se mladina nekoliko razbija, vendar je vprašanje, kako bo sedaj na zimo? Slabo vreme traja že nekaj časa in v naslednjih štirih mesecih ne moremo pričakovati dosti lepšega vremena. Se hujše bo, ko bo pritnila močna burja in se bodo z dežjem mešale snežinke. Takrat bo sploh nemogoče s kolesom iz vasi.

Naši dijaki se v slabem vremenu poslužujejo avtobusa ob 14. uri, ki ne pride v vas. Toda menimo, da bi bilo prav, ko bi avtobus privozil prav v Samatorco, saj je v naši vasi devet prizadetih dijakov in gotovo bi se število potnikov še povečalo, če bi avtobusno podjetje progo podaljšalo.

ŠT. MAVER

Pretekli nedeljo smo imeli v naši vasi šlagor v čast domačega patrona. Praznovanja so jo v glavnem le domačini, ker je bil zaradi slabega vremena bolj malo obiskovalec iz mesta. Obisk v št. Mavru in Podabotinu pa bi bil nedvomno v vsakem letnem času večji, če bi enkrat temeljito rešili vprašanje cest. Samo krapine, kot ga opravlja občinska uprava iz Gorice, prav gotovo niso dovolj, ker traja le od enega dežja do drugega.

V občinski dvorani so se pretekli teden sestali živinorejci repentaborske občine in zahtevali takojšnje ukrepe za pomoč kmetom, ki jih je prizadela suša. Živinorejci so tudi zahtevali, da naj se viša cena mleku, ki ga kmetovalci sedaj oddajajo po 50 lir

DA BI PREPREČILI ŠEKULACIJE IN ZLORABO

Konzorcij za zaščito tipičnih briških vin

Vino bodo prodajali v originalnih in zapečatenih steklenkah - Na bližnjem ustanovnem občnem zboru bodo proučili in odobrili pravila za tak konzorcij

Številni primeri ponarejanja živin in zlorabe nezaščitenih tipičnih proizvodov, ki so razburili ne samo vsa javnost v Italiji, ampak so vzbudili zanimanje tudi v inozemstvu ter povzročili veliko škodo tipičnim proizvodom, ki jih izvažajo zlasti v severne dežele, so pripravili tudi naše vinogradnike do tega, da so se začeli zanimati, kako bi učinkovito zaščitili tipična briška vina, saj je znano, da se po gostilnah in Trstu in drugod prodaja mnogo več »briškega vina« kot pa se ga dejansko pridelava.

Da se to v prihodnje ne bi več dogajalo, je bil na pobudo trgovske zbornice v Gorici sestavljen poseben pripravljalni odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za ustanovitev Konzorcija za zaščito tipičnih gorških vin. Ta odbor, v katerem so: načelnik pokrajinskega kmetijskega nadzorstva dr. Vianello, dr. Marsano, dr. Formentini, dr. Verbi in kmetijski izvedenec Mosetti, se je te dni sestel v prostorih trgovske zbornice, da bi se pogovorili o svojem pripravljalnem delu.

Dr. Formentini, ki mu je po verjetni pravni strani pri ustanovitvi takega konzorcija in izdelavi osnutka pravilnika, nam je razložil, kako naj bi se delo razvijalo s skicirani osnovni občni zbor vinogradnikov zainteresirane občine področja je v decembru, vsakek pred koncem leta. Upoštevali je namreč treba, da se je Italija za skupno evropsko tržišče obvezala pripraviti in izdati poseben zakon za zaščito tipičnih krajevnih vin in nuditi potrebna jamstva, da ne bo pri takih vinih prišlo do zlorabe. Taki novi predpisi naj bi prišli v veljavo že v prihodnjem letu.

Zato hočejo biti briški vinogradniki prvi, ki bodo uredili to zadevo na tak način, da bodo tipična briška vina, kot so toka, pinot, kabernet itd. vsteklenčili in steklenice opremili s posebno varnostno značko, ki jo bo svojim članom nudil konzorcij. Pripravljalni odbor je najprej določil meje področja, ki pride za tak konzorcij v poštev. Gre za področje ki ga omejuje Soča na jugu, Jadrice ter po tej navzgor do državne meje z Jugoslavijo, ki omejuje področje na severu. Izven tega področja pa so še brda Rocada pri Krmnu in gričevje pri Farri, ki tudi spadati v področje bodočega konzorcija.

Tipična vina bodo člani konzorcija lahko vsteklenčili že v svojih kletah pod nadzorstvom konzorcija, ki bo poskrbel med drugim tudi za to, da bodo člani vinogradniki sadili samo izbrane trte tipičnih briških vin in tako izboljšali svoj pridelok. Obtem bodo tudi kontrolirali površino in pridelke vinogradov tega področja ter tudi na ta način skušali preprečiti, da bi vina iz ravniškega področja in drugih krajev prodajali za tipična briška vina ali pa da bi gostilničar prodajal eno vino za drugo. V bodoče bodo morali gostilničarji na zahtevo gostov postreči z brikami v originalnih butelkah.

Naše vinograde ne bo gotovo zanimalo, kakšni pa bodo stroški za uresničitev tega načrta. Odbor namerava predložiti na ustanovnem zborovanju prizadetih vinogradnikov tudi to vprašanje. Dr. Formentini je mnenja, da bi zadostovalo nekaj stotin lir prispevka za vsak hektar vinograda, da kar bi padel lahko vsak prenesel in imel od tega nedvomno korist, saj članstvo pri takem konzorciju ni tako obvezujoče, kot bi bilo n. pr. pri združenju kleti.

Ce bo torej v predvidenem roku prišlo do ustanovitve takega zaščitnega konzorcija za briška vina, bo naša pokrajina ena izmed prvih, ki se bo s tem prilagodila tistim predpisom o prodaji tipičnih vin, ki jih namerava uzakoniti rimska vlada v korist vinogradnikov, ki taka vina proizvajajo. Zato bo nedvomno interes vseh prizadetih, da se zanimajo za ustroj takega konzorcija in priporočajo, da bo postal res učinkovita zaščita našega tipičnega vinskega pridelka.

BOLJUNEC

V Torej smo pokopali domačino Ivana Rojca, po domače Vanja Tinjanca. Ta odevček je dobil, ker je prišel leta 1919 v Dolino iz Tinjana. Sedaj pa je že več let živel na Krmnu. Bil je star 87 let, bil je bil vedno zdrav. Kakor prijubljeno je bil pokojnik med vaščani, je pokazalo veliko številno, udeležencev na njegovem pogrebu. Prizadeti družini naše iskreno sožalje!

Prepoved sekanja smolnatih dreves

Ravnateljstvo za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladnem generalnem komisaratu opozarja, da je v času med 1. dec. in 5. januarjem strogo prepovedano sekanje kakršnih koli smolnatih dreves. Lastniki, ki bi taka drevesa hoteli sekati v omenjenem razdobju, morajo takoj vložiti prošnjo na inspektorat za gozdarstvo v Ul. Monte S. Gabriele 35 in označiti kraj sekanja, vrsto in velikost dreves in svrhu sekanja.

Vsak posek brez predpisane dovoljenja bo kaznovan z globo, ki jo predvideva zakon. Če pa bi posek dreves imel zločinski značaj (stavlja ali poškodba), se bo proti krivcu ravnalo v smislu kazenskega zakonika.

Obvestilo

vinogradnikom

Kmetička zveza malih posestnikov obvešča vse vinogradnike, da zapade 10. decembra letos rok za prijavo vina. Vinogradniki, ki vina še niso prijavili, lahko to storo v uradih KZ in ZMP, kjer imajo na razpolago potrebne formulacije.

OBJAVA

S sklepom občinskega sveta je bilo za prejšnjo stavbo strokovne šole v Nabrežini določeno, da se v njej naselijo:

a) poslovni prostori v pritličju
b) zasedni uradi v prvem nadstropju.

Kdor koli želi dobiti v našem prostoru v omenjeni stavbi, naj do 30.XII.1962 vloži pri občini prošnjo z navedbo prostorov, ki jih želi najeti, njihovo velikost, dela ki jih namerava izvesti za preureditev prostorov, in značaj dejavnosti, ki jo bo razvijal. Doda naj tudi vse podatke, ki bi lahko služili občinski upravi za točen odgovor.

SALEŽ

Pretekli terek je v starosti 74 let preminil Anton Milčič po domače Pinter, katerega smo v četrtek sprejeli k zadnjemu počitku. Pokojnika je na zadnji poti spremljalo množica vaščanov in ljudi iz drugih vasi, ki so ga cenili in spoštovali. V pogrebnem sprevodu je bilo mnogo cvetja in vencev, žalne koronice je igrala procesijska godba, domači pevci pa so se od pokojnika poslovili najprej pred hišo zlasti potem pa še ob odprtem grobu.

Pokojnik je bil moč starega kova, narodno in socialno zaveden, ki je v tem duhu vzgojil tudi svoje otroke. Sam je bil med vojno poštvovalen aktivist OF, med drugim je bil tudi vojaški referent, medtem ko sta bila dva sinova v partizanih.

Zapuščena vdova in otroke, katerim izrekamo naše iskreno sožalje!

DOBERDOB

Naš otroški vrtec je še vedno zaprt in tako morajo biti otroci vse dni doma. To je zlasti nerodno za tiste matere, ki so zaposlene in nimajo otrok komu pustiti. Zato vaščani pričakujejo, da bi bila zadeva z novim poslopijem otroškega vrta kaj kmalu tako urejena, da bi ta začel končno enkrat poslovati.

Naši lovci so tudi vsako nedeljo zunaj, enkrat z večjim, drugič z manjšim uspehom. Od jezera so si uredili lovsko, ki jim služi za shrambo in v primeru potrebe tudi za zavetišče.

BAZOVICA

Bazovica postaja vse bolj izletniška točka. Tržačani jo radi obiskujejo in se radi združujejo v vasi, v vseh letnih časih, zaradi izredno svežega zraku, lepih gozdov, ki jo obdajajo in zaradi lepih izletniških točk v njeni bližini. Paziti pa moramo, da tuje v vasi zadržimo. Izletnik se mora v kraju dobro počutiti, saj je kraj njegovega oddiha. Turistična ustanova pa mora paziti, da je okolje turistične točke privlačno. Ricimio; iz Bazovice je krasen

STANDREŽ

Otroci se tudi letos pripravljajo na miklavževanje in z njimi tudi starejši, saj je ob takih prilikah v prosvetni dvorani precej živahno. Tudi letos bodo zbirali darila, ki jih bo potem razdelil Miklavž in njegovo spremstvo med srečne naslovljence.

- PEČI IN STEDILNIKI NAMODERNEJŠIH OBLIK NA VSA GORIVA
- ELEKTRICNI LIKALNIKI, SESALCI ZA PRAH, PRAŠNI STROJI, HLADILNIKI
- LESTENCI TER VSEH VRST ELEKTRIČNE LUCI
- DEKORATIVNI PREDMETI
- SERVISI IZ PORCELANA
- NAMIZNI PRIBOR (Be-steeck) IZ NERJAVEČEGA JEKLA (Rostfrei)

KERŽE

TRST
Piazza S. Giovanni 1

PRODAJA TUDI
NA OBROKE

NAROČITE se na
PRIMORSKI DNEVNIK
za leto 1963

že sedaj in ne čakajte
novega leta.

Tako dobite list veliko
ceneje in prileg tega še
lepo slovensko knjigo.

Telefonirajte na št. 37-338

Uprava
PRIMORSKEGA
DNEVNIKA
Ul. sv. Frančiška 20

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 2. t.m. ob 17. uri
Cinemascope Metrocolor film:

**VENERAV KRZNENEM
PLAŠČU**
(Venera in visone)
Igrajo: ELISABETH TAYLOR,
LAURENCE HARVEY
EDDIE FISCHER

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 2. t.m. ob 14. uri
(zadnja predstava ob 22. uri)
film:

**Zmaga
Mihaela Strogova**
(M. trionfo di Michele Strogoff)

PRISPETAJE ZA
DIJASKO MATICO I

RADIO TRST A

8.15: Napoved časa, poročila in
vremensko poročilo; 8.30: Poslušal-
ski boste... Od nedelje do ponedelja
na našem valju; 9.00: Kmetijska
oddaja; 9.30: Slovenske na-
redne oddaje; 11.15: Oddaja za
najmlajše; nato Harmonikar Toni
Jacque; 12.00: Slovenska nabožna
pesem, Cerkevni zbor iz Rupe; 12.30:
Glasba po željah; 13.00: Kdo
kaj; zakaj; 13.30: Nadaljevanje
glasbe po željah; 14.45: Vokalni
grecet Metuljčki; 15.00: Ciganski
orkester Vera Lajos; 15.20: Por-
tret v miniaturi: Marija Del Fra-
nco; 15.40: Jam Session; 16.00: Po-
povski koncert; 17.30: Za smeh
in dobro voljo; 17.30: Plesna ka-
lanka; 18.30: Obisk v naši disko-
teki; 19.00: Slovenski nabožni
program; 20.00: Sport; 20.30: Orkestra Stanley Black in
Orkestra Zacharias; 21.00: Iz slo-
venske folklorne; 21.30: Vokalni
grecet Metuljčki; 21.45: Vokalni
grecet Metuljčki; 22.00: Slovenski
simfonični orkester Italijanske
Radiotelevizije iz Turina, vo-
di Stanislav Skrovčevski; 22.00:
Nedelja v sportu; 22.10: Večerni
glas; 23.00: Polifonska vokalna
glasba.

Trst

9.30: Kmetijska oddaja; 12.00:
Ploščo; 12.15: Danes na sportnih
krišilih; 14.00: eel campanona.

Koper

8.00: Prenos RL; 7.15: Jutrarnja
glasba; 8.00: Prenos RL; 8.40: Ve-
čerje pesmi; 9.00: Reportaža; 9.15:
Zabavni zvoki; 9.45: Poje Ivo Ro-
bo; 10.00: Prenos RL; 10.30: O-
perne arrije; 11.00: Jugoslovanska
mornarica; 11.15: Poje Dalida;
11.30: Parada orkestror; 12.10:
Glasba po željah; 12.37: Zunanje-
politični pregled; 12.50: Glasba po
željah; 13.30: Sosedni kraj; in
hudje; 14.00: Glasba po željah; 14.15:
Pevski zbor iz Dornberga; 14.30:
Nedeljski zvezek; 16.00: Pre-
nos RL; 19.00: Nedelja v sportu;
19.30: Glasbena medijra; 19.30:
Prenos RL; 22.15: Plesna glasba;

Nacionalni program

8.30: Vreme na ital. morjih; 8.20:
ital. pesmi in plesi; 8.30: Kmetijs-
ka oddaja; 11.00: Za same orke-
stre; 11.25: Roditeljski krožek;

Kino na trecinah

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 15. uri Eastmacolor film:

OBALNI GUSARJI

(I pirati della costa)

Igrajo: LEX BARKER, LIANA ORFEI, J. KIZMILLER in E. BLAIN

V ponedeljek 3. t. m. ob 18. uri ponovitev filma:

OBALNI GUSARJI

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 16. uri zabavni film:

VSI DOMOV

(Tutti a casa)

Igrajo: ALBERTO SORDI, SERGE REGGIANI, CARLA GRAVI-
NA in E. DE FILIPPO

KINO BELVEDERE NA OPČINAH

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 15. uri film Technicolor:

Macist proti pošasti

(Maciste contro il mostro)

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 16. uri Technicolor film, ki je povzročil toliko polemik

TRNOVA POSTELJ

(Il letto di spine)

Igrajo: RICHARD BURTON, BARBARA RUSH in JACK CARSON

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

MANUFATURA TRGOVINA

FRANC STOJAN UDOVIČ

TRST, Trg Ponterosso št. 5, tel. 29-686

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske, dežnih plaščev, kril terital, dežnikov in volnenih odevi po najnižjih cenah

TRGOVINA ČEVLJEV

ALTA MODA

TRST, ULICA G. GALLINA 3 (nova pasaja)

Elegantna obnova, ženski škornji in najboljše znamke moških čevljev.

Cene v trgovini ALTA MODA so vedno najbolj ugodne

PRIZNANO MEDNARODNO

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - UL. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVSTNEGA BLAGA

RADIO TRST A

13.30: Sestanek v Parizu; 14.00: Na programu Beethoven; 14.25: Nogo-
metna tekma med Italijo in Tur-
čijo; 16.20: V nedeljo skupaj; 17.20:
Simfonični koncert; 18.25: Plesna
glasba; 19.00: Sportni dnevi;
19.30: Družinska deželica; 21.15:
Sestanek petih; 22.15: Komorna
glasba.

II. program

8.00: Jutrarnja glasba; 9.00: Od-
daja za ženske; 10.00: Mimogrede
zabeleženo; 10.35: Glasba za pra-
nični dan; 12.10: Ploščo tedna;
13.30: Teden aktualnosti; 15.00:
«Radioquadrato»; 16.30: Odmevi na
prireditve; 17.30: Glasba in sport;
18.45: Vsi izbrani; 19.50: Sreča
Revia revij; 20.40: Haydn: Sonata
za flavto in klavir; 21.20: Simfo-
nični koncert.

III. program

17.05: Schumannove skladbe;
17.15: M. Bontempelli: «L'Innocen-
za» di Camilliani; 19.00: Dvorakove
skladbe; 19.15: Stara zgodovina;
19.30: Vskovčevski koncert; 20.20:
Revia revij; 20.40: Haydn: Sonata
za flavto in klavir; 21.20: Simfo-
nični koncert.

Slovenija

6.00: Vedra glasba; 6.05: Poročila
in koledar; 6.30: Napotki za poslušal-
nike; 7.40: Pogovor s poslušal-
ci; 8.00: Mladinska radijska igra;
8.40: Veliki mojstri; 8.55: Glasba
na medijra; 9.05: Zabavna glasba;
10.00: Se pomnite, tovariši; 10.30:
iz slovenske simfonične literature;
11.30: Nedeljska reportaža; 11.50:

**HITRA POPRAVILA
TV APARATOV**

RADIO TREVISAN

Trgovina: Trst, Ulica San Nicolò št. 2 - Tel. 24-018

Delavnica: Ulica delle Mi-
lizie št. 3 - Tel. 76-276

Glasbeni intermezzo; 12.05: Naši
poslušalci; 12.15: Obve-
stila; 13.30: Za našo vas; 14.00:
Slovenski oktet; 14.15: Naši poslu-
šalci čestitajo; 15.15: Trikrat peti;
15.30: Chopin kot neznanec; 16.00:
Humoreska tedna; 16.20: Ogleda s

povepkanj; 17.05: Intermezzo;
17.15: Radijska igra; 18.15: Strauss:
Veselo potegavščine Tilla-Eulens-
piegla; 18.30: Sportna nedelja;
19.00: Obvestila; 19.05: Glasbene
razrednice; 20.00: Liberite melo-
dijo; 21.00: Umetnost verzima;
22.15: Zabavni ansambli RTV
Ljubljana; 23.05: Zaplesimo.

Ital. televizija

10.15: Kmetijska oddaja; 11.30:
Nabožna oddaja; 16.00: Sportno po-
polnno; 17.15: Program za najmlaj-
še; 18.15: Registriran sportni do-
godek, v odmoru Dnevnik; 20.10:
Deset minut s Carlom Campani-
niem; 20.20: Sportne vesti; 20.30:
Dnevnik; 21.05: Dreiser «Ameri-
ska tragedija»; 22.25: Kmetijstvo v
ZDA; 22.55: Sportne vesti in Dnev-
nik.

DRUGI KANAL

21.05: Katherina Valente; 22.05:
Dnevnik; 22.30: Registriran sport-
ni dogodek.

Ponedeljek, 3. decembra 1962

8.30, 12.15 in 15.00: Sola; 17.30:
Program za najmlajše; 18.30: Niko-
li ni prepozno; 19.00: Dnevnik;
19.15: Mali koncert; 19.50: Pavese-
jevo mesto; 20.05: Sport; 20.30:
Dnevnik; 21.05: Nagradna TV igra
«Teletesta»; 21.40: Spomin na Enrica
Fermija; 22.20: Koncert kvarteta
Parrenini; 22.50: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: V. Rozov: «Všo srečo»;
23.35: Dnevnik.

Jug. televizija

Beograd 10.00: Kmetijska oddaja.
Ljubljana 10.30: Junak — zgodba o
Robinu Hoodu, Zagreb 10.30: Ve-
ter — sportno popoldne; 18.15: Se-
renada v Mehiki — film; 19.45:
Krajci propagandni filmi, JTV
20.00: TV dnevnik, Beograd 20.45:
Kolajna — šaljive ljudske zgodbe;
21.45: Koncert simfoničnega orke-
stra švedske RTV.

Ponedeljek, 3. decembra 1962

Ljubljana 18.30: Butalski Kovač
— otroška lutkovna igra; 19.00:
Dokumentarni film, Beograd 19.15:
Mala TV univerza, Ljubljana 19.30:
TV obzorje, JTV 20.00: TV dnevnik;
20.30: Tedenski sportni pre-
gled, Zagreb 20.45: Milan Grčić:
Državljan Dahiše — TV drama,
Ljubljana 21.45: Morda pa smo le
krivi — večer sodobne italijanske
poezije.

Goriško-beneški dnevnik

TRADICIONALNA GORIŠKA MANIFESTACIJA DELA IN ZABAVE

Včeraj so uradno odprli letošnji Andrejev sejem

Najpomembnejše so razstave, ki jih je priredilo županstvo, najglasnejša pa so zabavišča, ki so si poiskala prostor v središčnih ulicah in na trgih

Ob prisotnosti podtajnika obrambnega ministrstva senatorja Pelizza in najvišjih predstavnikov goriškega mesta, pokrajine, ustanov, organizacij in številnega prebivalstva so včeraj popoldne uradno otvorili razstave, ki so bile prirejene v okviru letošnjega Andrejevega sejma. S tem se je uradno začela nadvse obsežna manifestacija, ki bo za ves teden spremenila podobo mestnega središča.

Najprej so otvorili razstavo izdelkov industrijskih obratov in obrtniških delavnic. Uredili so jo v stanjaji in večji dvorani društva «Ginastica Goriziana» na Trgu Cesare Battisti. Industrijski sektor je zastopan v manjši dvorani. Večji del razstavnega prostora imajo na razpolago združene jadranske ladjedelnice iz Trsta in Tržiča, ki prikazujejo nekaj modelov potniških in tovornih ladij, splavljenih v teh obratih. Kotiček, ki je namenjen CRDA, je urejen s številnimi fotografijami, ki prikazujejo posamezne faze v gradnji plovnih objektov. Takoj zraven razstavlja li-varna SAFOG, ki prikazuje svoje najzanimivejše izdelke, predvsem statve. Podgorska tovarna ima razstavljen nekaj kosov svoje proizvodnje. Prav lično pa njeni posebnost nakazuje surovinska baza, ki jo rabijo v svojem delovnem procesu, to se pravi volna, umetna predvaja itd. Barve so zelo posrečeno izbrane ter poživijo razstavljen blago. Na nasprotni strani razstavlja Kren-ter svoje kovinske predmete, tovarna IPL pa je z lesom okrasila svoj kotiček, ki vsakemu obiskovalcu takoj pove, kakšen je značaj te velike industrije.

V večji dvorani, ki po navadi služi za športne prireditve, se skoraj ni moglo znajti, tako so jo spremenili. Nad prostorom med posameznimi razstavljalci so namestili strop iz belih brun, da ne bi praznina nad glavo neprijetno učinkovala. V tej dvorani si je mogoče ogledati zares pravo galerijo izdelkov, s katerimi slovi naša pokrajina znotraj, pa tudi zunaj državnih meja. Najbolje je zastopana pohištvena obrt. Posamezni obrtniki in mali industrijski iz Goriče, Krmna, Gradiške in Tržiča razstavlajo izvrstne spalnice, kuhinje, dnevne sobe, salone, sprejemnice in še celo vrsto uporabnih predmetov, ki služijo v gospodinjstvu. Mogoče si je ogledati hladilnike za industrijsko in trgovsko rabo. Tudi godalom so odkazali nekaj prostora.

Popolna novost je filatelistična razstava, ki so jo uredili v prostorih poleg občinske sejne dvorane. V njej si bo ljubiteljski znak lahko dodobra napelal oči. Videl bo tudi lepo numizmatično zbirko, ki si sicer ni bila najavljena, zato pa iznenadi obiskovalca toliko bolj, ker je ne pričakuje. Na izvoznem trgu, z vzhodom iz UL Boccaccio, je razstava poljedelskih strojev, ki so razmešeni v obliki podkve, tako da dobi obiskovalce že ob vstopu pregled nad razstavljenimi predmeti. Odločno prevladujejo traktorji, ki stojijo postrojeni v dolgih vrstah; vsaka znamka ima svojo barvo. Razstavljevalec je precej doma so iz Goriče, Steverjana, Tržiča, Cedadit. Seveda pa ne manjajo motorne kosilice, škroplilnice, trombe za nakladanje sena na se, motorne žage in podobna orodja, ki si vedno bolj utirajo pot v kmetijsko gospodarstvo. Prostor so za to priliko posuli z belim peskom, razsvetljevalo pa je številni žarometi, ki so namočeni na visokem stebri sredi razstavišča.

V dvorani trgovinske zbornice v pasaji so manjši izdelki strokovnih šol za umetno obrt in pa čipki, za katere so že ob sami otvoritvi pokazali obiskovalci veliko zanimanje, ker so izdelani zares okusno.

Največ ljudi pa se je zadrževalo na pokritem trgu, kjer je srečolov in pa vinska razstava. Vsakdo najprej poskusi, če mu je sreča naklonjena. Zvabijo ga številni dobinki, ki so jih razmestili po dolgih polkah. Potem ljudje nadaljujejo pot na razstavišče, kjer

je v sedemdesetih steklenicah spravljena tista tekočina, ki je tako potrebna, da si ogrejejo ude premražen obiskovalci Andrejevega sejma. Vinski proizvodi so prišli v Goričo iz najrazličnejših krajev naše pokrajine, iz Steverjana (Formentinijevo posestvo), Krmna, okolice Gradiške.

Sedaj, ko smo obiskali razstave, ki jih je priredilo županstvo, nam preostanejo še zabavišča, stojnice, prodajalne mandorlasta, punčk, okrasov in podobnih predmetov, ki jih kramarji prinesejo vsako leto s seboj na sejem, kjer sklepajo zares dobre kupčije. Ta del je sicer manj pomemben, zato pa toliko glasnejši, živahniji. Ta del sejma bo za cel teden spremenil Goričo v zabavno središče, kamor se bodo stekale trume okolčanov, pa tudi sosednih državljanov.

Zavarujte pred mrazom vodovodne števe

Hud mraz, ki je nenadoma prišil te dni, je spravil v nevarnost vodovodne števe. Posebno tisti, ki so izpostavljeni, lahko utrpijo tolikšne okvare, da jih bo treba zamenjati. Da bi lastnikom števec prihranili nepotrebne stroške, opozarja uprava mestnega vodovoda, da jih je treba zavarovati s cunjami ali kakšnim drugim izolacijskim materialom. Prav tako naj se zavarujejo cevi, ki so podvržene vplivom nizkih temperatur.

Josipina Komac umrla v Ljubljani

Danes popoldne ob 16. uri bo v Ljubljani pogreb Josipine Komac, vdove po pokojnem Lojzetu Komacu, ravnatelju bivše Kmečke banke, ki je med obema vojnama delovala v Goriči. Pokojnica je umrla pretekli četrtek v ljubljanski bolnišnici.

Pokojnica je živila precej let s svojo družino v Goriči na Livadi ter se od tu preselila v Ljubljano leta 1949, kjer je ostala do svoje smrti. Starejši Goričani so jo dobro poznali in jo ohranili v lepem spominu.

Nezgoda žene iz Štandrea
Sinoči okrog 19. ure so policisti v Štandrea avto Zeleznega križa, da bi odpeljali v bolnišnico 45-letno Livijo Škornjar iz UL Cavalleggeri di Lodi št. 2. Zdravniki v civilni bolnišnici so ugotovili, da si je žena verjetno zlomila desno nogo ter jo zato pridržali na zdravljenju. Žena si je prizdejala navedeno poškodbo pri padcu na domu.

SMRTNA NESREČA V CEGLEM

Ženica je padla z lestve in si prebila lobanjo

Med prevozom v krminsko bolnišnico je podlegla poškodbam

Pretekli petek popoldne je prišlo v Ceglem, malem naselju pod Medano v Brdih, do nesreče. Kateri žrtve je bila 62-letna Stefanija Simič iz te vasi.

Žena se je pripravljala, da bi skuhal večerjo in je v ta namen po lestvi na kuko, da bi vzela nekaj moka za polento. Pri tem pa ji je spodrslilo, padla je z lestve s precejšnje višine na trda tla in se močno pobila. Sosedje so prišli na pomoč in iz bližnje finančne vojašnice poklicali rešilni voz Zeleznega križa, ki je prideljen civilni bolnišnici v Krmnu. Žena pa niso mogli več rešiti, ker si je prebila lobanjo in je bila že mrtva, ko so jo pripeljali okrog 18. ure v bolnišnico.

Na kraj nezgode je prišla cestna policija, ki je napravila o dogodku zapisnik.

Žrtev Andrejevega sejma

Okrog 21. ure sinoči so policisti Avto Zeleznega križa v UL Santa Chiara v Goriči, kjer se je ponoči 18-letni Lucilio Culpio iz Montorsa pri Venci, ki je zaposlen pri vrtljaku. V bolnišnici so ugotovili, da si je fant verjetno zlomil gleženj na desni nogi ter so ga zato pridržali na zdravljenju.

Avto in vespa trčila pri pevmskem mostu

Včeraj nekaj po 11. uri se je peljal 27-letni Sergio Piovessan, do iz Trsteva, s svojim avtom

2 razstave industrijskih in obrtniških izdelkov

Zamenjava prefektov v Gorici

Včeraj jutraj je zapustil Gorico dosednji goriški prefekt dr. Nitri, ki je opravljal to funkcijo pri nas skoraj šest let. V petek jutraj so se poslovili od njega prefekturni uradniki in tudi občinski tajniki iz vse pokrajine, ki so mu preko občinskega tajnika iz Gradeva izročili spominsko darilo.

Tajnik števjerjanske občine gosp. Primo Cresta pa je ob tej priliki izročil dr. Nitriju dar števjerjanske občinske uprave, in sicer album s slikami, ki so bile posnete ob priliki uradne otvoritve novih šolskih poslopj na Britofu, Valeriju in v Jazbinah maja lanskega leta. Dr. Nitri se je zahvalil za darilo.

Sinoči je prišel v Gorico tudi novi prefekt dr. Sennio Principal, kateremu izrekamo ob tej priliki dobrodošlico in mu želimo mnogo uspehov pri delu v korist vsega prebivalstva goriške pokrajine.

Danes volijo župana v Ronkah

Danes popoldne ob 11. uri bodo v veliki dvorani na županstvu v Ronkah imeli svojo prvo sejo novoizvoljeni občinski svetovaleci. Ob tej priliki bodo iz svoje srede izvolili tudi župana, štiri odbornike in dva namestnika.

Kot znano so pri zadnjih volitvah ponovno zmagale napredne levčarske sile, ki bodo tudi za prihodnja štiri leta upravljale to občino, ki spada med najvažnejše v naši pokrajini. Predvideva se, da bodo predlagali za župana dosedanjega odbornika socialista Carla Soranza, ni pa še nič gotovega, koga bodo predložili za odborniška mesta.

POTRDILO NOVEGA ODBORA PTU

Državni podtajnik Lombardi pride jutri v Gorico

Popoldne si bo ogledal tudi turistične naprave v Gradežu

Jutri popoldne pride v Gorico državni podtajnik pri ministrstvu za turizem odv. Ruggero Lombardi, da bi uradno ustoličil novi odbor pokrajinske turistične ustanove.

Uradna svečanost bo v dvorani trgovinske zbornice v Goriči z začetkom ob 10. uri. Po tem uradnem delu bo odšel visoki gost skupaj z novim odborom v Gradež, kjer si bo ogledal krajevno turistično ustanovo in druge naprave tega največjega turističnega središča na Goriškem. Tam bo tudi skupno kosilo v hotelu Cornelli.

Novi odbor PTU šteje 22 članov, ki predstavljajo razne krajevne ustanove, posebno tiste, ki imajo neposredno opravka s turizmom. Že v prihodnjih dneh se bo ta odbor sestal na svoji prvi delovni seji, da bi začel s koordinacijo raznih pobud, ki so si jih začrtale Pro loco in druge krajevne turistične ustanove.

Zakonski jubilej v Jazbinah

Danes praznujeta zakonca Jožef Koriš in njegova žena Jožeta Terpin iz Jazbin št. 11 40 let svoje poroke. Današnji jubilej sta si obiljubila zakonsko zvestoba leta 1922 v Steverjanu, kjer je bila nevesta iz znane Terpinove družine

